

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ—ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ—ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΝ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ.

Ὅτι ἡ γεωργικὴ εἶναι μέρος τῆς χρηματιστικῆς, δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη τῆς ἀποδείξεως τοῦ Ἀριστοτέλους, ἵνα τὸ ἐννοήσῃ ὁ κόσμος, ἀφοῦ ἴδιον μὲν (Πολ. 1, 8) «ἐστὶ τοῦ χρηματιστικοῦ θεωρῆσαι πόθεν χρήματα καὶ κτήσις ἔσται», ἀπὸ δὲ γεωργίας τὰ πρῶτα ἐφόδια τῆς κτήσεως παράγονται. Ἐν τούτοις ἡ χρηματιστικὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐννοία ἔχει τοῦτο τὸ ἰδιαίτερον, ὅτι ὑπόκειται ἐν τῇ γεωργίᾳ εἰς κινδύνους πολλῶν βαρυτέρους ἢ ἐν τῇ λοιπῇ βιομηχανίᾳ. Χῶραι γεωργικαὶ εἶναι ἐκ πρώτης ὄψεως ὁ τύπος τῆς οἰκονομικῆς ἀσφαλείας. Μόλις ὅμως εἰσέλθωσιν εἰς εὐρείαν παραγωγῆς κλίμακα, εὐθὺς ἡ χρηματιστικὴ κρίσις παραφυλάττει εἰς τὴν θύραν.

Ἐνῶς δὲ ἡ χειροτεχνικὴ βιομηχανία εἰς πᾶσαν ἐποχὴν δύναται νὰ σταματήσῃ τὴν παραγωγὴν τῆς μέχρι τοῦ ὁρίου τῆς ἐλαττώσεως ἢ μεταβολῆς τῶν ἀναγκῶν τῆς καταναλώσεως, διὰ τὴν γεωργικὴν βιομηχανίαν αἱ σποραὶ καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν γαιῶν προκαταβάλλονται, οὕτως εἰπεῖν, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν μόλις διορᾶται ἡ προσεχὴς συγκομιδῆ. Προφανῆς ἐντεῦθεν ἡ ἐπὶ τῆς γεωργίας μείζων ἐντασις τοῦ χρηματιστικοῦ κινδύνου. Ἐν μὲν τῇ χειροτεχνικῇ βιομηχανίᾳ ἐγκαίρως κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐγκαταλείπεται τὸ στάδιον οἱ ὑπὸ ἀσθενεστέρους οἰκονομικοὺς ὄρους διατελοῦντες παραγωγοί, ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὴν γεωργίαν, οἱ ἀσθενεῖς, ἐκόντες ἄκοντες, μένουσι μέχρι τέλους, ἵνα συντριβῶσιν. Ἐν γένει ἡ γεωργικὴ χρηματιστικὴ διατελεῖ ὑπὸ

δύο κεφαλαιωδεστάτας κατηγορίας αιτίων, εις ἐπίτασιν τῶν κατ' αὐτὴν ἀνωμαλιῶν. Ἀφ' ἐνός οἱ καταναλωταὶ μετὰ τῶν ποικίλων περιστάσεων αὐτῶν, ὅπερ κοινὸν καὶ ἐν τῇ λοιπῇ βιομηχανίᾳ. Ἀφ' ἑτέρου τὸ κλίμα μετὰ τῶν ἀενάων φυσικῶν αὐτοῦ μεταβολῶν, αἵτινες μόνον ἐμμέσως ἐπιδρῶσιν εἰς τὴν χειροτεχνικὴν βιομηχανίαν, ἐνῶ ἐπὶ τῆς γεωργικῆς ἐξασκοῦσιν ἀμέσως κρισιμωτάτην ἐπιρροήν, εἴτε διὰ τῆς μεγάλης εὐφορίας, εἴτε διὰ τῆς μεγάλης ἀφορίας, καὶ τῶν ἀμφοτέρωθεν ἐπερχομένων μεγάλων διαταράξεων εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν τιμῶν.

Ὑπὸ ἑτέραν ἔποψιν, ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, ἢ ἐν τῇ γεωργίᾳ χρηματιστικὴ ἀδυνατεῖ νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῶν περιόδων τῆς μεγάλης ζητήσεως τῶν πρώτων ὑλῶν τῆς. Ἴνα δημιουργηθῶσιν αὐταὶ, ἀπαιτεῖται κατ' ἀνάγκην χρόνος, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εὐρύς, ἐνῶ δεδομένον χειροτεχνικὸν καὶ ἐμπορικὸν κατὰστημα εἰς ὀλίγας ἡμέρας δύναται νὰ ἀποτελέσῃ ἀληθῆ πλημμύραν τῶν ἐκ τῆς σφαίρας αὐτοῦ ζητουμένων εἰδῶν. Ἐντεῦθεν ἡ γεωργικὴ χρηματιστικὴ στερεῖται τῶν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς εὐκολιῶν καὶ ἀποτείνεται εἰς μεμακρυσμένους ὑπολογισμούς, τῶν ὁποίων αἱ περιπέτειαι εἶναι ἀνώτεραι πάσης ἀκρίβειας. Ἀπαιτεῖται δὲ τύχη τις, ἵνα τεθῇ ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ εἰς τὸ ρεῦμα τῶν μεγάλων τιμῶν, χωρὶς πάλιν νὰ λειψῶσι καὶ αἱ περίοδοι τῶν μεγάλων ὑποτιμήσεων, ἵνα κλονίσωσι τὰς γενναιοτέρας πολλάκις ἐλπίδας.

Αἱ γεωργικαὶ χῶραι διακρίνονται ἰδιαιτέρως, ἀπέναντι τῶν χειροτεχνικῶν καὶ ἐμπορικῶν, ἐκ τῆς μείζονος ἐν αὐταῖς ἐλλείψεως τῶν κεφαλαίων. Διότι παρετηρήθη, ὅτι ὅσον ταῦτα εἶναι εὐκίνητότερα, τόσον γίνονται καὶ πολυπληθέστερα. Ὅπως τὰ ρεύματα τῆς ἀτμοσφαίρας, κινούμενα πλείοτερον, καθιστῶσι τοὺς μεγάλους τῶν ἀνέμων ὄγκους, οὕτω καὶ τὰ ρεύματα τῆς ἀποταμειευτικῆς, διὰ μείζονος κατὰ τὰς κινήσεις αὐτῶν ἐντάσεως, σχηματίζουσι τοὺς μεγάλους τῶν ἐθνικῶν κεφαλαίων σωρούς. Μία δραχμὴ τοιοῦτοτρόπως δύναται διαδοχικῶς, ἐντὸς ἐνός ἔτους, νὰ

κατάσκευάσῃ 500 δραχμῶν κεφάλαιον, δι' ὅλων τῶν κερδοσκοπικῶν ἐν τῇ ἐμπορικῇ βιομηχανίᾳ περιπλανήσεων αὐτῆς, ἐνῶ σπειρομένη ἢ δραχμὴ αὐτῆ, μόλις δύναται κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους νὰ παράξῃ δεκαπλοῦν ἢ εἰκοσαπλοῦν κεφάλαιον. Ἐν τῷ μεταξὺ κοιμᾶται τὸν χειμερινὸν τῶν φυτῶν ὕπνον, ἢ μεθύσκειται ἐκ τοῦ ἑαρινοῦ αὐτῶν ἔρωτος.

Συμβαίνει λοιπὸν ἐντεῦθεν, ὅτι ἢ εἰς κεφάλαια προμήθεια τῶν γεωργικῶν χωρῶν οὐδέποτε διατελεῖ ἐν κανονικῇ ἁρμονίᾳ πρὸς τὰς περιστάσεις αὐτῶν. Ἐχουσιν αὐταὶ ἀνάγκην δρόμων, μεγάλων φυτειῶν, ἀποξηράνσεως ἐλῶν, ἐντεταμένης ἐν γένει καλλιέργειας; Λείπουνσι τὰ ἐφόδια, ἐξ ὧν τοιαῦτα ἔργα ἐπιτελοῦνται. Ὁ κύριος τότε σκοπὸς εἶναι ἢ εἰσαγωγὴ ἀλλοθηνῶν ἐν τῷ τόπῳ κεφαλαίων. Ἐπιχείρημα δυσκολώτατον, τὸ ὁποῖον καὶ ἐν τῇ ἐπιτυχίᾳ του περιβάλλεται ὑπὸ ἰδιαιτέρων κινδύνων. Διότι ἐὰν ὑποθέσωμεν, ὅτι διὰ τοιοῦτω κεφαλαίων ἐπιτείνεται ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ μέχρι μεγάλης ἀφθονίας, καὶ ὅτι ἐντεῦθεν αἱ τιμαὶ τῶν προϊόντων καταπίπτουσιν, εὐθὺς τὰ ξένα κεφάλαια ἐκλείγουν τὴν περίστασιν ταύτην, ἵνα μεταναστεύσωσιν ὁμοθυμαδὸν ἐκ τῆς χώρας. Ἐχουσιν ὡς δικαιολόγημα τὴν προβαίνουσαν ὑποτίμησιν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς οἰκονομικὴν καχεξίαν, λησμονοῦσι δὲ τὴν εὐθύνην, τρόπον τινα, τῆς ἀπάτης, ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τῆς ὁποίας ἐξώθησαν τὴν χώραν εἰς τὸ ἀνώμαλον τῶν παρακεκινδυνευμένων ἐπιχειρήσεων στάδιον.

Ἡ μεγάλη οἰκονομικὴ ἀρχὴ τῆς ἰσορροπίας μεταξὺ παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως, ἣτις ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον πάσης βιομηχανικῆς ἐπιδόσεως, κέκτηται ἐν γένει δυσυπερβλήτους δυσκολίας ἐν τῇ γεωργικῇ σφαίρᾳ. Ἐκτὸς τῶν προεκτεθέντων μεγάλων χρονικῶν διαστημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖ ἡ ἐνέργεια ταύτης, πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ σημειωθῶσιν αἱ ἀτελεῖς οἰκονομικαὶ ιδέαι, αἵτινες, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, λυμαίνονται τὴν ἐξοχὴν. Ἐν γένει ὅσον διασπείρονται οἱ πληθυσμοί, τόσον καὶ αἱ γνώσεις αὐτῶν ἔχουσιν τι ἀσθενέστερον ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς συγκεντρωμένους πληθυσμούς τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπο-

ρίου. Αί γεωργικαί μέθοδοι καί ἐπιστήμαι δὲν δύνανται νὰ συναγωνισθῶσι πρὸς τὰς ἐν τῇ λοιπῇ βιομηχανίᾳ, οὔτε περὶ τὴν δραστηκότητα αὐτῶν, οὔτε περὶ τὴν κυκλοφορικὴν δύναμίν των.

Τὸ μέγα ζήτημα τῆς γεωργικῆς βιομηχανίας εἶναι ἡ διέξοδος τῶν προϊόντων αὐτῆς. Τί σημαίνει ἂν παράγη τις πολὺν σίτον, ὅταν ἀφίνη αὐτὸν εἰς σῆψιν ἐν ταῖς ἀποθήκαις αὐτοῦ; Ἀπαιτοῦνται λοιπὸν γνώσεις σαφεῖς περὶ τῆς ζητήσεως τῶν διαφορῶν τῆς γῆς προϊόντων, ἀπαιτοῦνται σχέσεις ἐμπορικαὶ καὶ ἐν γένει ἐπιδεξιότης εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐν γένει ἀγορᾶς, δηλαδὴ ὅροι οὐχὶ ἐκ τῶν μάλιστα ἐν τῇ ἐξοχῇ συνήθων. Τὰ μεγάλα μέσα τῆς συγκοινωνίας ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν εὐκολίαν τῆς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταβιβάσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων, τὰ ὅποια ἐνῶ συνήθως δὲν διακρίνονται διὰ τὴν ἐλαφρότητα αὐτῶν, συγχρόνως ὑπόκεινται καὶ πλειότερον τῶν λοιπῶν βιομηχανημάτων εἰς φυσικὴν καὶ ταχείαν φθοράν.

Ὑποθέτω ὁμῶς, ὅτι πᾶσαι αἱ ἀναγκαῖαι γεωργικαὶ δαπάναι κατεβλήθησαν εἰς ἀποκατάστασιν τόσον τῶν γαιῶν, ὅσον καὶ τῆς μεγάλης πρὸς αὐτὰς συγκοινωνίας. Πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ τὸ ἐντεῦθεν οἰκονομικὸν βᾶρος διὰ τε τὰς καλὰς καὶ διὰ τὰς κακὰς τῆς γεωργίας περιόδους. Αἱ δευτέραι ρίπτουσι μέγα μέρος τοῦ ἀναλογοῦντος αὐταῖς βάρους ἐπὶ τῶν πρώτων. Ἐὰν δὲ ἡ χρηματιστικὴ τῆς γεωργίας συμφορὰ ἔχει τι ἔμμονον, τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ἐγκαταλείπονται βαθμηδὸν μετὰ τῶν λοιπῶν παγίων κεφαλαίων εἰς χειροτέρευσιν, ὥστε ὅταν ἔλθῃ κατόπιν ἡ εὐτυχῆς περίοδος, ἀπαιτοῦνται νέα κεφάλαια εἰς ἀναδιοργανισμὸν πολλακίς τῆς συγκοινωνίας κλπ. Πάντα δὲ ταῦτα εἶναι περιπλοκαί, ἰδιαιτέρως δυσχεραίνουσαι τὴν γεωργικὴν χρηματιστικὴν.

Θὰ εἰπῇ τις, ἰδοὺ θυσίαι τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ὑποστῇ ὁλόκληρον τὸ ἔθνος. Καὶ βεβαίως τοῦτο ἀληθεύει, ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεγάλην συγκοινωνίαν, ἥτις ὠφελεῖ μὲν κατὰ

πρῶτον λόγον τὴν γεωργικὴν τοῦ λαοῦ τάξιν, εἶναι ὁμῶς τοιαύτη ἡ ἀλληλεγγύη μεταξὺ τῶν κοινωνικῶν ἐν γένει ομάδων, ὥστε τὰ πορίσματα καλοῦ συμπλέγματος ὁδῶν ἀνευρίσκονται ἐπὶ τέλους εἰς τὸν γενικὸν τοῦ ἔθνους ἰσολογισμόν. Ἐν τούτοις ὑπάρχει καὶ ἕτερον σύστημα, τὸ ὁποῖον, διότι ἔχει μᾶλλον τοπικὸν καὶ περιορισμένον χαρακτήρα, δὲν ἐπεταί ὅτι ἐντεῦθεν ἐλαττοῦται καὶ ἡ σημασία αὐτοῦ.

Τί σκοπεῖ ἡ γεωργία; Παραγωγὴν πρώτων ὑλῶν, ἐν αἷς διακρίνονται τῆς πρώτης ἀνάγκης τὰ ἐφόδια. Ὅσον περὶσσότερον παράγει τόπος τις τοιαῦτα, τόσον ἀναπτύσσονται τὰ μέσα τῆς ζωῆς. Ἄλλ' ἀναπτυσσομένων τῶν μέσων τῆς ζωῆς, αὐξάνεται καὶ ὁ πληθυσμὸς τῶν ἀνθρώπων. Ἐγκεῖται λοιπὸν εἰς τοὺς γεωργικοὺς πληθυσμοὺς τὸ ἐλαττήριον τῆς περαιτέρω, διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ των, καταναλώσεως τῶν προϊόντων αὐτῶν. Ἄρκει ἄρα γε τοῦτο;

Καθὼς παρατηρεῖ ὁ Say, διὰ τὴν κατανάλωσιν τῶν γεωργικῶν προϊόντων δὲν ἀρκεῖ ἡ γνώσις τοῦ πίνειν καὶ τοῦ τρῶγειν, ἀπαιτεῖται ἡ δύναμις τοῦ ἀγοράζειν. Ἡ δύναμις δὲ τοῦ ἀγοράζειν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς τέχνης τοῦ κερδαίνειν, τοῦ παράγειν ἤτοι καὶ ἐκ μέρους τοῦ ἀγοραστοῦ. Διὰ βιομηχανημάτων ἀγοράζεται ὁ ἄρτος, ὁ οἶνος, τὸ κρέας, ὅλα ἐν μιᾷ λέξει τὰ προϊόντα τῆς γῆς. Οἰκογένειαι ὁμῶς ὀκνηραὶ δὲν δημιουργοῦσι τέκνα ἐργατικά. Καὶ ὁ ἰδιοκτῆτης ἐκεῖνος, ὅστις παραπονεῖται ὅτι δὲν εὐρίσκει διέξοδον τῶν προϊόντων τῶν γαιῶν του, δὲν βλέπει ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ αἷτιος. Ἄντὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς ὠφέλιμα ἔργα, μέγα μέρος τοῦ χρόνου του καταναλίσκει εἰς τὰ τερπνὰ τῆς ἀργίας παίγνια. Ἐὰν εἶχεν ἐφευρετικώτερον τὸ πνεῦμα καὶ δραστηριότητα, μᾶλλον πεφωτισμένην, θὰ ἐσχημάτιζε, δι' ἑαυτὸν ἢ διὰ τοὺς οἰκείους του, βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις μικρὰς ἢ μεγάλας, αἵτινες θὰ ἀπέβαινον ἀληθῆς φυτώρια καταναλωτῶν. Θὰ τὸν ἐμιμοῦντο δὲ καὶ ἄλλοι, ἡ χώρα θὰ κατώκειτο πλειότερον καὶ τὰ προϊόντα τῆς χειροτεχνίας θὰ

εὑρισκον καὶ αὐτὰ τοὺς καταναλωτὰς τῶν, εἴτε ἐντὸς τῆς χώρας, εἴτε καὶ ἐκτὸς αὐτῆς.

Τὸ ὅλον οὕτω συνίσταται εἰς τὴν ἀνάμιξιν τῶν ἐπιτηδευμάτων τοῦ ἔθνους. "Ὅταν περὶ τὸν γεωργὸν κινήται ὁ ἔμπορος καὶ ἐργάζεται ὁ χειροτέχνης, ὑπάρχει τότε ἡ τελειότερα οἰκονομικὴ διὰ τὰς κοινωνίας ἀρμονία. Δὲν μεσολαβεῖ τὸ κενὸν ἐκεῖνο, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ παραγνώρισις τῶν ἀναγκῶν τῆς συναλλαγῆς σπεῖρει τοσαύτας καταστροφάς. Τότε καὶ ἡ χρηματιστικὴ τοῦ γεωργοῦ, ὅπως καὶ ἡ τῶν λοιπῶν βιομηχανῶν, διαφωτιζομένη ἐγγύτερον, περιβάλλεται μετὰ πλειόνων ἀμυντικῶν δυνάμεων. Ἐν γένει τὸ οὐσιῶδες εἶναι, τόσον ἐν τῇ οἰκονομικῇ ὅσον καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ, ἡ ὑπαρξίς ἀ ν τ ι ζ υ γ ί ο υ. "Ὅταν ἡ πλάστιγξ βαρύνῃ πρὸς τὸ ἐν μέρος, ἡ ὅλη σοφία τῶν τόπων, τῶν χρόνων καὶ τῶν ἀνθρώπων εἶναι νὰ φέρωσι τὴν ἰσορροπίαν διὰ τοῦ ἐτέρου μέρους. Ἐκαστος δὲ ἐννοεῖ, ὅτι τοιαῦτα ἀντιζύγια δὲν αὐτοσχεδιάζονται, ἀλλ' ὑπάρχουσι ἐν τῇ ψυχῇ, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ κοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ ΕΤΟΣ.

Τὸ ἔτος τοῦτο ἀποτελεῖ ἓνα τῶν πολυτιμωτέρων σταθμῶν διὰ τὴν εὐρείαν ἀποστολὴν τῶν στρατῶν, ὡς μεγάλων τοῦ λαοῦ σχολείων. Ἀφοῦ ἐν τοῖς προηγούμενοις ἔτεσιν ἐμορφώθη ὁ πολίτης εἰς στρατιώτην καὶ ἐνεχαράχθη ἐν αὐτῷ ἡ πειθαρχικὴ τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν ἀρετὴ, ἀφοῦ ἐγυμνάσθη τὰ πρῶτα καὶ βásiμα στοιχεῖα τῆς ὑπὲρ πατρίδος πολεμικῆς, πρέπει, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς εἰς τὴν ἔθνικὴν ἐργασίαν ἐπιστροφῆς του, νὰ ἀντλήσῃ καὶ πᾶν ὅ,τι ἐκ τῶν προωδευμένων τῆς ἐπικρατείας κέντρων δύναται νὰ

χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς χωρικῆς κοινότητος αὐτοῦ.

Τὸ τελευταῖον στρατιωτικὸν ἔτος ἐγκαταλείπεται συνήθως εἰς τὴν ζωὴν τῶν στρατῶνων. Τίνας ἐνεκεν νὰ μὴ συνδυασθῇ μᾶλλον πρὸς τὴν ὑποχρεωτικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, νέων ἐτι ἀνδρῶν αὐτοῦ; Δὲν προτείνω δὲ παρ' ἡμῖν τὸ σχολαστικὸν ἐκεῖνο εἶδος τῆς ἐκπαίδευσως, τὸ ὁποῖον ἄλλως εἰς τόσον χρόνον διάστημα καὶ ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ θὰ ἦτο ἐντελῶς ἀνεφικτον, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐν γένει ἀχρηστίας αὐτοῦ. Νομίζω ὅμως, ὅτι ἐὰν κατὰ τὰς 365 ἡμέρας τοῦ ἔτους ἐδίδοντο 365 μαθήματα πρὸς τοὺς ἐκ τῶν στρατιωτικῶν τάξεων εἰς τὰς ἐστίας τῶν ἐπανερχομένους ἀνδρας, τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο μέγιστον, ἐφ' ὅσον μετηγγίζοντο αὐτοῖς αἱ τοῦ ἀνεπτυγμένου βίου τῶν λαῶν ὠφέλιμοι τῶν νεωτέρων προόδων γνώσεις.

Ἐπιθέτω τοιοῦτοτρόπως ὅτι ὀργανίζεται ἡ διδασκαλία αὕτη ὡς στρατιωτικὸν καθῆκον, καὶ ὅτι 1—2 ὥραι καθ' ἑκάστην προσδιορίζονται εἰς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ. Θὰ ἐλάμβανον ὡς πρότυπον τοιαύτην ἐκπαίδευσιν τὴν ἐν Ἀθήναις δυνατὴν, καὶ βαθμηδὸν θὰ ἐξέτεινον αὐτὴν καὶ ἐν ταῖς πρωτεύουσαις τῶν νομῶν. Τὸ διδάσκον προσωπικόν, πληρέστερον ἐν τῇ πρώτῃ πόλει ὡς ἐκ τῶν πολυαρίθμων ἐκπαιδευτικῶν αὐτῆς καταστημάτων ἀπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου μέχρι τοῦ ἰδιωτικοῦ σχολείου, δὲν λείπει καθ' ὅλοκληρίαν καὶ ἐν ταῖς δευτερευούσαις τοῦ κράτους στρατιωτικαῖς συγκεντρώσεσι, διὰ τῶν γυμνασίων καὶ σχολείων. Ἐπὶ τοῦ ὅλου ἡ Ἑλλάς εὐμοιρεῖ ἀνδρῶν λογίων, διὰ τοὺς ὁποίους αἱ ὠφέλιμοι καὶ πρακτικαὶ γνώσεις εἶναι περὶ πολλοῦ. Μεταξὺ αὐτῶν ἠδύναντο νὰ καταρτισθῶσι κατὰ τόπους εἰδικοὶ τινες διὰ τοὺς στρατιώτας διδάσκαλοι καὶ μάλιστα ἐν τοιαύτῃ μεθόδῳ, ὥστε μεταβαίνοντες οἱ στρατιῶται ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας εἰς τὴν πρωτεύουσαν νὰ ἀναβαίνωσι καὶ τὴν ἐκπαιδευτικὴν κλίμακα, ὡς ἀπὸ τινος προπαιδείας, τρόπον τινα, εἰς εὐρύτερον κύκλον μελετῶν.

Ἡ διδασκαλία τοῦ τελευταίου τῆς στρατιωτικῆς θητείας ἔτους ἔσεται τὸ πλεῖστον οἰκονομικὴ καὶ πρακτικὴ. Ἐπειδὴ τὸ κύριον τοῦ πληθυσμοῦ, ἐξ οὗ πληροῦνται αἱ στρατιωτικαὶ τάξεις, εἶναι γεωργικόν, ἢ ἀγροτικὴ ἐκπαίδευσις κατέχει τὴν πρώτην ἐν τῷ προκειμένῳ ὀργανισμῷ θέσιν, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ λησμονηθῶσι καὶ αἱ λοιπαὶ τοῦ ὄλου τῆς ἐπικρατείας πληθυσμοῦ βιομηχανικαὶ ἀνάγκαι. Ζῶα, φυτὰ καὶ ὀρυκτὰ, ἰδοὺ ὁ κύκλος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἢ ἀγροτικὴ κοινότης ἐκτυλίσσει τὸν προορισμὸν αὐτῆς. Πρέπει ὅθεν ὁ στρατιώτης, ἐπιστρέφων μεταξὺ τῶν συγχωρίων του, νὰ φέρῃ ἐν μέσῳ αὐτῶν ὅσον ἔνεστι τελειότερας εἰδήσεις περὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν τριῶν τούτων μεγάλων κλάδων τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Περιττὸν νὰ σημειωθῇ ἢ τερπνότης τοῦ μαθήματος τούτου καὶ ἢ ἐπιτυχία τῆς δι' αὐτοῦ φυσικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἐνσταλάξεως ποικίλων ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀκροατοῦ πληροφοριῶν. Ἡ μᾶλλον προκεχωρημένη καλλιέργεια τῆς γῆς ἀπὸ τοιούτων τοῦ στρατιωτικοῦ λαοῦ σχολείων ἢ δύνατο νὰ ἐπιδιωχθῇ δραστηριώτερον εἰς γενικὰς τινὰς ἰδέας, τῶν ὁποίων ἢ διάδοσις κατ' ἀνάγκην προηγείται τῆς περαιτέρω ἀπὸ τῶν εἰδικῶν σχολείων γεωργικῆς τελειοποιήσεως. Ἐν Ἰταλίᾳ π. χ. τὸ βιομηχανικὸν Μουσεῖον τοῦ Τουρίνου διδάσκει τοὺς στρατιώτας τὴν γεωργικὴν μηχανικὴν καὶ ἢ σχολὴ τῆς Παδούης τὴν μεταξοσκωληκοτροφίαν. Στοιχεῖα τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας, ἐν τῇ γεωργικῇ, βιομηχανικῇ καὶ ἐμπορικῇ αὐτῆς ἐπόψει, ἔχουσι τι ἐξόχως πρακτικόν. Ἡ χημεία ἔχει τοσαῦτα θαυμάσια καὶ διανοίγει τὸν πέπλον τοῦ πολυμόρφου μυστηρίου διὰ τοσαύτης ἀποτελεσματικότητος, ὥστε ἔπρεπε νὰ διδῆται ὡς σωτήριον φάρμακον εἰς ἐκείνους, οἵτινες, ὡς οἱ στρατιῶται, εἶναι προωρισμένοι νὰ εἰσάγωσι τὸ ἀποστάλαγμα τοῦ μέσου ὄρου τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὰς ἐγκαταλελειμμένας τοῦ ἔθνους κοινότητας. Τέλος ἢ τέχνη τῶν συνηθεστέρων ὑπολογισμῶν, ἀπλὴ τις καταστιχογραφία ὡς πυρὴν τοῦ πνεύματος τῆς οἰκονομικῆς τάξεως, βιομηχανικὴ τις ἐγκυκλοπαιδεία καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἢ ἱστορία τῶν διδασκτικωτέρων σε-

λίδων τοῦ ἐθνικοῦ βίου, ἰδοὺ σύμπλεγμα γνώσεων, τὸ ὁποῖον δύναται ἐν δημοτικῇ τινι ἀπλοποιήσει νὰ ἀποτελέσῃ χρησιμώτατον πρακτικῆς ἀναπτύξεως στάδιον.

Ἴσως εἰπῇ τις, ἀπαιτοῦνται μεγάλα δαπάναι καὶ ἐργώδης ἢ ἐπιχειρήσεις. Εἰς τὸ δεύτερον δὲν ἀπαντῶ. Ὅσοι πτοοῦνται ἐκ τοῦ βάρους, τῆς ἐπιχειρήσεως, σημειῶν ὅτι δὲν εἶναι ἱκανῶς ἐξοικειωμένοι πρὸς τὴν σχολὴν τῶν ἔργων. Τῷ ὄντι, ὡς ἔλεγεν ὁ Ἐπίχαρμος, ἀντὶ πόνων οἱ θεοὶ δωροῦνται τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις. Ἐν τούτοις μὴ λησμονήσωμεν καὶ τὰς εὐκολίας μαθητῶν, τοὺς ὁποίους ἢ στρατιωτικὴ πειθαρχία διευθύνει ὡς μηχανάς, τρόπον τινά, ἐν τοῖς γυμνασίοις αὐτῆς, ἅτινα ἀπὸ τῆς διαχειρίσεως τῶν ὄπλων δύναται νὰ μετατραπῶσι καὶ εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ἰδεῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς δαπάνας τοῦ προκειμένου ἐκπαιδευτικοῦ διὰ τὸν στρατὸν ὀργανισμοῦ, οὐδαμῶς αὐταὶ εἶναι ἀνώτεραι τῶν πόρων τῆς ἐπικρατείας. Διὰ μὲν τοὺς διδασκάλους ἀπλὰ ἐπιμίθια εἶναι ἀρκετά, αἰθουσαι δὲ καὶ ὑλικά τῆς πρακτικῆς διδασκαλίας ἐφόδια, δι' ἀναλόγου τινος ἐπιχορηγήσεως, ἢ δύνατο προχείρως νὰ συντελεσθῶσιν ἀπὸ τῶν ὑπαρχουσῶν τῆς καθόλου ἐκπαιδεύσεως προμηθειῶν.

ΠΕΡΙ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΒΟΥΛΗΣ.

Τὸ ζήτημα περὶ τῆς ὑπάρξεως δύο Βουλῶν ἔχει δύο ὀψεις, ἐξ ὧν ἢ μὲν εἶναι θεωρητικὴ, ἢ δὲ πρακτικὴ. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ κατασκευασθῇ ἢ μὲν Κάτω Βουλὴ ἐκ τῆς μεγάλης δυνάμεως τοῦ λαοῦ, ἢ δὲ Ἄνω Βουλὴ ἐκ τῆς μικρᾶς δυνάμεως τάξεώς τινος ἰδιαιτέρας, θὰ ἦτο καθαρὰ ματαιοπονία. Ἡ μεγάλη δύναμις θὰ ἐκμηδενίσῃ τὸ πολιτικὸν βᾶρος τῆς μικρᾶς. Ὅσῳ δὲ προχωροῦσιν αἱ κοινωνίαι, καὶ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τὴν ὁποίαν ἔλαβον ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις, οἱ θεωρητικοὶ φίλοι τῆς Ἄνω Βουλῆς πρέ-

πει, ἂν θέλωσι βιωσίμους τῆς ἰδέας αὐτῶν καρπούς, νὰ ἀποταθῶσιν εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς Ρωμαϊκῆς Συγκλήτου, ἣτις περιελάβανεν ὅλας τὰς ἰκανότητας τῆς ἐποχῆς τῆς. Οὐδὲ ὁ πλοῦτος, οὐδὲ τὸ γένος, οὐδὲ ἡ θέλησις τῶν βασιλέων δύναται πλέον νὰ δώσῃ δύναμιν ἐκεῖ ὅπου τὸ ρεῦμα τοῦ λαοῦ ἀρνεῖται τοιαύτην.

Ἐὰν αἱ ἰκανότητες τῆς Ἄνω Βουλῆς δὲν δύνανται νὰ ἀντιμετρηθῶσι πρὸς τὴν κολοσσαίαν, τὴν δημοκρατικὴν δύναμιν τῆς Κάτω Βουλῆς, σημεῖον ἢ ὅτι ὁλος ὁ λαὸς εἶναι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως βαθμοῦ, ἢ ὅτι ἡ πλειοψηφία δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην πεφωτισμένων ὁδηγῶν, (προσίμιον ὀχλοκρατικῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τάσεων). Ἐν τούτοις ἡ περὶ ἰκανοτήτων θεωρία εἶναι σχετικὴ κατὰ τόπους. Οὕτως ὁ Mill ὑπεστήριζεν, ὡς πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, τὸν ἀναδιοργανισμὸν τῆς Ἄνω Βουλῆς διὰ τῶν ἐν τῇ νομικῇ, πολιτικῇ, στρατιωτικῇ καὶ ναυτικῇ ὑπηρεσίᾳ κοινωνικῶν ὑπεροχῶν. Πόση δυσκολία περὶ τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν! Ἐὰν ἀφιερῶθῃ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἡγεμόνος, γνωσταὶ αἱ κρύφια τῆς Αὐλῆς ὁδοί. Ἐὰν ἀνατεθῇ εἰς τὰ κοινὰ συνέδρια τοῦ λαοῦ, προφανεῖς αἱ περιπέτειαί τῆς ἐκλογικῆς κάλπης. Θὰ προετίμων, ὅπως ἡ τάξις τῆς πληθύος ἐκλέγει τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς, οὕτω καὶ ἡ τάξις τῆς ἰκανότητος νὰ ἐκλέγῃ ἰδιαιτέρως τοὺς ἑαυτῆς.

Ἐν γένει τὸ κύριον τῆς περὶ δύο Βουλῶν θεμελιώδους ἰδέας συνίσταται εἰς τὴν μεταξὺ δύο σωματῶν διαμοίρασιν τῶν περὶ παντοδυναμίας κοινοβουλευτικῶν ἰδεῶν. Ἡ διαμοίρασις τῆς ἐξουσίας μεταξὺ Βασιλέως καὶ Βουλῆς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τοιοῦτο ἀποτέλεσμα, εἰμὴ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις. Κατὰ φυσικὸν κανόνα ὁ Βασιλεὺς φοβεῖται πλειότερον τῆς πολυπροσώπου συνελέουσας. Μετὰ διαφορῶν περιστροφῶν οὐδὲν δύναται νὰ σταματήσῃ τὴν ὑποχώρησίν του. Δὲν εἶναι δὲ πάντοτε εὐκόλον νὰ εὑρεθῇ Κρόμβελ, ὅπως διὰ τοῦ μαστιγίου ἀποδιώξῃ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ λαοῦ ἐκ τοῦ Βουλευτηρίου.

Ἡ διαμοίρασις τῆς παντοδυναμίας τοῦ Κοινοβουλίου καὶ

τῶν (ὅπερ καὶ τὸ σημαντικώτερον) ὀπισθεν αὐτοῦ κινουμένων τὰ πράγματα φανερῶν ἢ κεκρυμμένων ἰδεῶν ἀποτελεῖ ἐν τῶν σημαντικωτέρων προβλημάτων τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης. Συνήθως ἐν τῇ κοινωνίᾳ δύο ὑπάρχουσι ρεύματα. Ἐκεῖνο τὸ ὅποσον θέλει νὰ συντηρήσῃ καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποσον θέλει νὰ προχωρήσῃ. Ὅσοι νομίζουσιν, ὅτι ἀρχοῦσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὀλίγαι ἢ πολλαὶ τρίχες λευκαὶ διὰ τὸ συντηρητικὸν τῆς κοινωνίας στοιχεῖον, ἀπατῶνται. Ἀμφοτέρωθεν ἀπαιτεῖται ἰσχύς. Καὶ διὰ νὰ μείνῃ ὁ ὄγκος τῶν ὑδάτων ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ, ἀναπόφευκτος εἶναι ἡ ἰσχυρὰ τῶν ὀχλῶν ἀντίστασις. Λέγω λοιπὸν ἐν τῇ πρακτικῇ συντηρητικὸς οὐχὶ ἐκείνους, οἵτινες δέχονται ραπίσματα μετὰ χριστιανικῆς ἀγαθότητος, ἀλλ' ἐκείνους οἵτινες, ἐνῶ δὲν δίδουσι τοιαῦτα, ἔχουσι τὴν δύναμιν συγχρόνως νὰ ἐμποδίσωσι καὶ τοὺς προθύμους εἰς τοῦτο.

Τοιοτοτρόπως ὁ λαὸς, ὁ θέλων νὰ σχηματίσῃ δύο Βουλὰς, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς πρακτικῆς λειτουργίας αὐτῶν, πρέπει νὰ ἀποταθῇ εἰς τὴν φυσικὴν ταύτην τῶν δύο κοινωνικῶν ρευμάτων διαίρεσιν καὶ νὰ καλέσῃ τὴν ἰσχὴν πρὸς κατάταξιν τῆς ἐκατέρωθεν χρησίμου ὕλης. Ἐπιμένω ἰδίως εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἰσχύος, διότι περιέχει τὴν πρώτην καὶ τελευταίαν τοῦ κοινωνικοῦ δικαίου ἔννοιαν, καὶ διότι θέλω νὰ δώσω ἀκριβεστέραν ἐξήγησιν περὶ τῆς πρακτικῆς ἰκανότητος τῶν μελῶν τῆς Ἄνω Βουλῆς, τὴν ὁποίαν δὲν θεωρῶ Πρυτανεῖον.

Ἐὰν ἀπὸ τῆς θεωρίας μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν, ἡ συγκρότησις τῆς Ἄνω Βουλῆς ἠκολούθησε σταθεροὺς τύπους, τοὺς ὁποίους δυνάμεθα νὰ πραγματευθῶμεν ἀπὸ γενικοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τῆς Καταστατικῆς ἐλέγχου. Πρέπει νὰ παραλείψωμεν τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ τὴν περὶ δύο Βουλῶν κυριωτάτην ἐν αὐτοῖς δημοκρατικὴν ἔννοιαν, ἣτις οὐδὲ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ἐν Βοιωτίᾳ Βουλῶν ἐδίστασεν. Ἀρκεῖ δὲ ἡ σύγχρονος πρακτικὴ ἵνα ἐξηγήσῃ τὰς καθολικὰς τάσεις τῆς καθ' ἡμᾶς πολιτευσομένης ἀνθρωπότητος. Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ περὶ δευτέρας Βουλῆς

καί περί κρείττονος συγκροτήσεως αὐτῆς εὐρύτατον πολιτειακὸν ζήτημα δύναται νὰ λάβῃ παρ' ἐκάστῳ ἀναγνώστη τὴν φυσικωτέραν πρὸς τὸ πνεῦμά του διεύθυνσιν.

Ἄγγλία. — Ἡ βᾶσις τῆς Ἄνω Βουλῆς ἐν Ἀγγλίᾳ εἶναι κατὰ πρῶτον λόγον κληρονομική, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ γυναῖκες δύνανται νὰ εἶναι μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων, ψηφοφοροῦσαι ἐν αὐτῇ δι' ἐπιτρόπου. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ τὸ 1874 ἀνέβαινεν εἰς 40. Ἀκολούθως ἔρχεται καὶ τὸ δικαίωμα τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας, ἣτις δύναται νὰ δημιουργήσῃ ὅσους ἀν θέλῃ λόρδους, χωρὶς νὰ περιορίζηται ὑπὸ προσόντων τινῶν. Ὁ ἐκ τῆς κληρονομίας καὶ τῆς βασιλείας ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ Λόρδων ὑπολογίζεται εἰς 394. Καὶ τὸ σύστημα δὲ τῆς ἐκλογῆς συντρέχει εἰς τὴν μὲν μορφῶσιν τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ Ἄνω Βουλῆς, διότι οἱ ἐξ Ἰρλανδίας καὶ Σκωτίας λόρδοι ἐκλέγονται ὑπὸ κληρονομικῆς τινος τάξεως εὐγενῶν. οἱ μὲν ἰσοβίως (38), οἱ δὲ ἐφ' ὅσον διαρκεῖ τὸ Κοινοβούλιον (46). Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσιν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐκκλησιαστικά τινες θέσεις, τῶν ὁποίων οἱ κάτοχοι εἶναι λόρδοι ἰσοβίοι (30).

Αὐστρία. — Ἡ Ἄνω Βουλὴ (τῶν Ἀρχόντων) τῆς Αὐστρίας ἀπορρέει κυρίως ἐκ τοῦ θεσμοῦ τῆς Αὐτοκρατορίας. Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν ἐκκλησιαστικά τινὰ μέλη, τὰ ὅποια εἰσάγει ἐν τῇ Βουλῇ ταύτῃ τὸ ἀξίωμα αὐτῶν, τὸ λοιπὸν προσωπικὸν ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἡγεμονίδων τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, οἵτινες εἶναι αὐτοδικαίως μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἀρχόντων, καὶ ἐκ δημιουργημάτων τῆς θελήσεως τοῦ Αὐτοκράτορος, εἴτε ἰσοβίως εἴτε κληρονομικῶς.

Πρωσία. — Ἡ Ἄνω Βουλὴ (τῶν Ἀρχόντων) τῆς Πρωσίας ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς συγχωνευθεισῶν μικροτέρων ἡγεμονειῶν, ἀπὸ τοὺς 4 μεγάλους τῆς Αὐτῆς ἀξιοματικούς καὶ τοὺς 14 συνδίκους τοῦ στέμματος· τὸ ὅλον περὶ τοὺς 40. Ἐκτὸς τῆς πηγῆς ταύτης ὑπάρχει καὶ ἑτέρα κληρονομικὴ τῆς εὐγενείας, περιλαμβάνουσα 100 περίπου πρόσωπα, τὰ ὅποια ἔχουσιν

εἴσοδον ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Ἀρχόντων δικαίωματι οἰκογενειακῶ, εἴτε ἐξ ἑαυτῶν εἴτε ἀπὸ διορισμοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος. Τὸ ὑπόλοιπον προσωπικὸν τῆς Πρωσιακῆς Βουλῆς τῶν Ἀρχόντων (περὶ τὰ 110 ἄτομα) ὀφείλεται εἰς τὸν ἐφ' ὄρου ζωῆς διορισμὸν τῶν ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος. Ὁ διορισμὸς οὗτος ἐξασκεῖται διττῶς, διότι ἡ ἀνήκει ἀπλῶς εἰς τὸ δοκοῦν τοῦ ἡγεμόνος, ἢ περιορίζεται εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ ἐκλογὴν μεταξὺ ὑποψηφίων, τοὺς ὁποίους προτείνουσι συνέδρια ἐξ εὐγενῶν καὶ μεγάλων ἰδιοκτητῶν, τὰ Πανεπιστήμια καὶ αἱ ἐπισημότεραι τῶν πόλεων. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμμετοχὴν τῶν Πανεπιστημίων καὶ τῶν πόλεων, ὁ ἐπὶ τῇ προτάσει αὐτῶν διοριζόμενος ἀριθμὸς τῶν Ἀρχόντων ἀναβιβάζεται εἰς 42. Εἶναι τέλος ἰδιαιτέρως ἀξιοσημεῖωτον, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς τῶν Ἀρχόντων καὶ ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο ἐπηρεάζει καὶ τοὺς μεταξὺ αὐτῶν κληρονομικούς.

Βέλγιον. — Ἡ Ἄνω Βουλὴ (Γερουσία) τοῦ Βελγίου ἐκλέγεται ὅπως καὶ ἡ Κάτω, τοῦτέστιν ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ σώματος τῶν ἐκλογέων. Ὁ κύριος χαρακτήρ τῆς Βελγικῆς Ἄνω Βουλῆς εἶναι πλουτοκρατικός, διότι, ἀπὸ τῶν μεγάλων κτηματιῶν μέχρι τῶν μᾶλλον φορολογουμένων, οἱ πληρόντες εἰς ἀμέσους φόρους πλέον τῶν 2 370 δραχμῶν ἀποτελοῦσι τοὺς ἐκλεξιμους, οἵτινες ὑπελογίζοντο τελευταῖον εἰς 833. Τὰ μέλη τῆς Ἄνω Βουλῆς ἀποτελοῦσι τὸ ἥμισυ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τῆς Κάτω (68 : 136). Ἀφ' ἑτέρου ὁ χρόνος τῆς ἐντολῆς τῶν μελῶν τῆς Ἄνω εἶναι διπλάσιος τῶν τῆς Κάτω (8 : 4 ἔτη). Καὶ ἐπὶ τῆς ἡλικίας δὲ ὑπάρχει ἡ ἐξῆς διαφορά· 40 ἔτη διὰ τοὺς Γερουσιαστὰς καὶ 25 διὰ τοὺς Βουλευτὰς κατ' ἐλάχιστον ὄρον.

Ἰταλία. — Τὰ μέλη τῆς Ἄνω Βουλῆς (Γερουσίας) τῆς Ἰταλίας διορίζονται ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν κατὰ τὸ σύνταγμα τοῦ 1844, τοῦτέστιν ἰσοβίως. Αἱ αὐταὶ περίπου ἀρχαὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰ προσόντα τῶν ἐκλεξιμῶν.

Δανιμαρκία. — Ἡ κατάρτισις τῆς ἐν Δανιμαρκίᾳ Ἄνω Βουλῆς (Landsthing) ἐνεργεῖται ὑπὸ τῆς βασιλικῆς ἐξου-

σίας, ἣτις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίζη 12 μέλη, καὶ ὑπὸ τῆς ἐμμέσου ἢ πλουτοκρατικῆς ἐκλογῆς, ἣτις ἀναδεικνύει 54 μέλη. Ὁκταετής εἶναι ἡ λειτουργία τῆς Ἄνω Βουλῆς, ἀνανεουμένων τῶν μελῶν αὐτῆς κατὰ τὸ ἡμισυ ἀνὰ τέσσαρα ἔτη. Τὸ σῶμα, ἐξ οὗ ἐκλέγεται τὸ σημαντικώτερον μέρος τῆς Ἄνω Βουλῆς ἐν Δανιμαρκίᾳ, καταρτίζεται ὡς ἑξῆς. Ἀνὰ 120 κοινοὶ ἐκλογεῖς, ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ Κράτους καὶ ἐν 47 ἄλλαις περιφερείαις, ἐκλέγουσιν ἓνα ἀρχιεκλογέα. Οἱ τοιοῦτοτρόπως δὲ ἐκλεγόμενοι συνέρχονται μετὰ τῶν μᾶλλον φορολογουμένων (ἐν Κοπενάγη 6 362 δρ. ἐν ταῖς ἐπαρχίαις 3 181 δρ.) καὶ ἐκλέγουσι τὰ μέλη τῆς Ἄνω Βουλῆς.

Νορβηγία.—Ὁ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ σχηματισμὸς τῆς δευτέρας Βουλῆς ἀπορρέει ἐκ τῶν μᾶλλον ἀπολύτων περὶ ἐμμέσου ἐκλογῆς ἰδεῶν. Ἐν πρώτοις ὑπάρχει τὸ γενικὸν σῶμα τῶν ἐκλογέων, ἐξ οὗ καταρτίζεται ἄλλο εἰδικώτερον ἐκλογικὸν σῶμα, ὅπερ ἐκλέγει τὴν νομοθετικὴν τῆς ἐπικρατείας συνέλευσιν. Μόλις αὕτη καταρτισθῇ, ἐκλέγει μετὰ τῶν μελῶν τῆς τὸ $\frac{1}{4}$ ἵνα ἀποτελέσῃ τὴν Ἄνω Βουλὴν, τὰ δὲ ὑπολειπόμενα $\frac{3}{4}$ ἀποτελοῦσι τὴν Κάτω. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν τὰ δύο ταῦτα σώματα περιέλθωσιν εἰς σύγκρουσιν, ἐνοῦνται ἐν μιᾷ συνεδριάσει καὶ ἡ κατ' αὐτὴν πλειοψηφία δίδει τὴν περαιτέρω διεύθυνσιν εἰς τὰ δημόσια πράγματα.

Σουηδία.—Ἡ Ἄνω Βουλὴ τῆς Σουηδίας ἐκλέγεται κατὰ ἐννεαετίαν ὑπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν συνελεύσεων, ἀποτελεῖται δὲ ἐξ 125 μελῶν, διαδάντων τὸ 35ον ἔτος τῆς ἡλικίας, καὶ ἀπὸ τριετίας ἢ κυρίων ἀκινήτου κτήσεως ἀξίας 125 $\frac{1}{2}$ χιλ. δραχμῶν, ἢ ἐχόντων ἐνιαύσιον εἰσόδημα ἀνώτερον τῶν 6 $\frac{1}{4}$ χιλ. δραχμῶν. Ἡ ἔμμεσος οὕτως ἐκλογὴ καὶ ἡ τῆς περιουσίας ἐννοια ἔχει τι χαρακτηριστικὸν καθ' ὅλην τὴν Σκανδιναυικὴν ἐθνικότητα.

Ὀλλανδία.—Ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν συνελεύσεων καταγωγῆς τῆς Ἄνω Βουλῆς εἶναι ἀρχαιότερα ἐν Ὀλλανδία. Τὰ μέλη τῆς Βουλῆς ταύτης ὑπολογίζον-

ται εἰς 39, ἐκλέγονται κατὰ ἐννεαετίαν ἐκ τῶν μᾶλλον φορολογουμένων (1 ἐπὶ 3000) καὶ ἀνανεοῦνται κατὰ τὸ τρίτον διαδοχικῶς, ὥστε οὕτω μένει σημαντικὴ ποσότης πείρας εἰς τὴν διάθεσιν τῆς πολιτικῆς μηχανῆς.

Βυρτεμβέργη.—Ἐν Γερμανίᾳ τὸ στοιχεῖον τῆς εὐγενείας ἔχει ἱστορικὴν σημασίαν, ἣτις ἀντέχει πλειότερον εἰς τὸ καθολικὸν τῆς νεωτέρας ἐποχῆς ρεῦμα. Ὅλαι αἱ Ἄνω Βουλαὶ τῶν Γερμανικῶν λαῶν ἀντιπροσωπεύουσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὸ στοιχεῖον τοῦτο. Καὶ ἐν Βυρτεμβέργῃ λοιπὸν τὰ μέλη τῆς Βουλῆς ταύτης ἀποτελοῦνται ἐκ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ ἐκ κληρονομικῶν ἢ ἰσοβίων ἀρχόντων, τοὺς ὁποίους ὁ βασιλεὺς διορίζει ἐκ τῆς τῶν εὐγενῶν ἰδίως τάξεως.

Πορτογαλλία.—Ἡ Ἄνω Βουλὴ τῆς Πορτογαλλίας εἶναι οὐσιωδῶς μοναρχικῆς καταγωγῆς. Τὰ μέλη τῆς εἶναι ἢ ἰσόδια ἢ κληρονομικά, διορίζονται δὲ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. Ἐκτὸς προσόντων τινῶν περὶ τὰ πρόσωπα, δὲν ὑπάρχει ἀριθμητικὸς τις περιορισμὸς εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ βασιλικοῦ τούτου δικαιώματος.

Βαυαρία.—Ἡ Ἄνω Βουλὴ τῆς Βαυαρίας ἀποτελεῖται ἐκ τῶν μελῶν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ὑπὸ τῶν κατόχων ἐκκλησιαστικῶν τινῶν θέσεων καὶ ὑπὸ ἰσοβίων ἢ κληρονομικῶν ἀρχόντων, τοὺς ὁποίους διορίζει τὸ στέμμα ἐκ τῆς κοινωνικῆς τῶν εὐγενῶν τάξεως, ἣτις ὅμως τὸ καθ' ἑαυτὴν στρατολογεῖ ἀφθόνως ἐκ τῶν ὑπεροχῶν τῆς δημοσίας ἐν γένει ὑπηρεσίας.

Βρασιλία.—Ὁ μηχανισμὸς τῆς ἐν Βρασιλία καταρτίσεως τῆς Ἄνω Βουλῆς ἔχει τι ἰδιαιτέρον. Ἀπορρέει ἐκ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις ὅμως διορίζει τοὺς γερουσιαστάς, καθὼς παρ' ἡμῖν πρὸ τοῦ 1862 διώριζεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δημάρχους, δηλαδή ἐκ καταλόγου περιέχοντος τρεῖς ὑποψηφίους τὸν ἓνα. Διενεμήθη λοιπὸν κατὰ πρῶτον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτέων γερουσιαστῶν κατ' ἐπαρχίας, ἐκάστη δὲ ἐπαρχία ἐξελέξατο τριπλάσιον ἀριθμὸν τοῦ εἰς αὐτὴν ἀνήκοντος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐνήσκησε τὸ δικαίωμά του ὁ αὐτο-

κράτωρ. Τοιουτοτρόπως καθ' ὅσον χηρεύουσιν αἱ γερουσιαστικάι θέσεις, τίθεται ἀμέσως ὁ ἀνωτέρω μηχανισμός εἰς ἐνέργειαν. Ἐν γένει τὸ ἀξίωμα τοῦ γερουσιαστοῦ τῆς Βρασιλίας εἶναι ἰσόδιον, ἀνήκει δὲ εἰς προηγουμένας ἐκδουλεύσεις πρὸς τὸ ἔθνος, εἰς ἡλικίαν 40 τοῦλάχιστον ἐτῶν καὶ εἰς ἐνιαύσιον εἰσόδημα ἀνώτερον τῶν 5 $\frac{1}{2}$ χιλ. δραχμῶν.

Ἐ λ θ ε τ ῖ α. — Ἡ δημοκρατικὴ αὕτη χώρα εἶναι ὁμοσπονδία, ἐν ἣ περιλαμβάνονται 22 κράτη, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐκλέγει ἀνά πᾶσαν τριετίαν 2 γερουσιαστάς, ἀποτελοῦντας τὸ λεγόμενον Συμβούλιον τῶν Κρατῶν. Ἡ ἐκλογή αὕτη ἐνεργεῖται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου ἐκάστου κράτους. Διὰ τὴν ἰσότητά δὲ τῆς πρὸς ἕκαστον διανομῆς τῶν γερουσιαστικῶν θέσεων, οὐδεμία ὑφίσταται εἰς τὴν ὁμοσπονδικὴν λειτουργίαν παραφωνία ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους ἢ τῆς σμικρότητος τῶν διαφόρων κρατῶν.

Ἡ ν ω μ ἔ ν α ἱ Π ο λ ῖ τ ε ῖ α ἱ τῆς Ἀμερικῆς. — Ὁ γερουσιαστικὸς θεσμὸς ἐν τῇ μετὰ αὐτῇ δημοκρατίᾳ τοῦ Νέου Κόσμου πρέπει νὰ μελετηθῇ ὑπὸ δύο ἐπόψεις, τὴν πρὸς ἕκαστον ἦτοι κράτος καὶ τὴν πρὸς τὴν ὅλην ὁμοσπονδίαν. Ἐν ταῖς ἰδιαιτέραις ἐπικρατείαις ἡ Γερουσία μετὰ τῆς Βουλῆς ἀσκεῖ, ἀκριβῶς εἰπεῖν, ὁμοῦ καὶ τὴν νομοθετικὴν καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Τὰ αὐτὰ καὶ διὰ τὸν βουλευτὴν καὶ διὰ τὸν γερουσιαστὴν προσόντα. Ἐκλέγονται ἀμφοτέρω ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκλογικοῦ σώματος. Μόνον ὁ χρόνος τῆς ἐντολῆς καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν διαφέρει, διότι ἡ Γερουσία περιέχει ὀλιγώτερα πρόσωπα καὶ ἐκλέγεται διὰ πλείονα χρόνον.

Ἐκτὸς τῆς καθ' ἕκαστον κράτος Γερουσίας, ἔχει τοιαύτην καὶ ἡ Ὁμοσπονδία τῶν ὅλων πολιτειῶν, ἐξ ἐκάστης τῶν ὁποίων ἡ τοπικὴ Γερουσία καὶ Βουλὴ ἐκλέγουσι δύο γερουσιαστάς, οἵτινες ἀποτελοῦσιν τὴν ὁμοσπονδικὴν Γερουσίαν. Πρέπει νὰ σημειωθῇ καὶ εἰδὸς τι γερουσιαστῶν, ἐχόντων ἀπλῶς συμβουλευτικὴν οὐχὶ δὲ καὶ ἀποφασιστικὴν ψήφον, τοὺς ὁποίους ἀποστέλλουσι τὰ ὑποψήφια, οὐ-

τως εἰπεῖν, πρὸς τὴν ὁμοσπονδικὴν ἔνωσιν κράτη. Ὑπολογίζονται ταῦτα εἰς 7 καὶ οἱ γερουσιασταὶ τῶν εἰς 14. Ἐν γένει τὰ μέλη τῆς ὁμοσπονδικῆς γερουσίας ἐν Ἀμερικῇ ἐκλέγονται δι' ἐξαετίαν, ἀνανεοῦνται δὲ κατὰ τριτημέριον ἐνιαυσίως, ἐξ οὗ περ μένει πάντοτε διαρκῆς, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἡ κυρία τοῦ πολιτικοῦ πνεύματος διεύθυνσις.

Ἡ ἡλικία τῶν γερουσιαστῶν τῆς ὁμοσπονδίας ὠρίσθη ἀνωτέρα τοῦ 30^{ου} ἔτους. Ἐνώπιον δὲ τοῦ ρεύματος τῆς ἐξωθεν μεταναστεύσεως ἀπαιτεῖται ἐννεαετής ἐγγραφή ἐν τοῖς βιβλίαις τῶν πολιτῶν, ἵνα ἢ τις ἐκλέξιμος διὰ τὴν ὁμοσπονδικὴν γερουσίαν, περιπλέον δὲ πραγματικὴ κατοικία ἐντὸς τοῦ ἐκλέγοντος κράτους.

Ἡ Γερουσία ἐν Ἀμερικῇ ἔχει σπουδαίαν πρακτικὴν δύναμιν. Ἐκτὸς ὅτι ἀντιπροσωπεύει τὴν ὁμοσπονδίαν καὶ ἔχει σημαντικωτάτην ἀποστολήν, τόσον περὶ τὰ διεθνή ζητήματα ὅσον καὶ περὶ τὴν ἔγκρισιν τῶν εἰς τὰ μεγάλα ἀξιώματα διορισμῶν, εἶναι συγχρόνως καὶ ὁ δικαστὴς τοῦ Προέδρου τῆς δημοκρατίας. Ἀποτελεῖται λοιπὸν ἐντεῦθεν ἰσχυρότατον ἐλατήριον διοικήσεως, τὸ ὁποῖον ἀναβιβάζει ἐτι μᾶλλον ἢ δημοτικὴ καταγωγή τῆς ὁμοσπονδικῆς γερουσίας καὶ ὁ τρόπος τῆς καταρτίσεως αὐτῆς, διότι ἀπορρέει ἐκ τοῦ λαοῦ διὰ μέσου τῶν καθ' ἕκαστον κράτος ἐκλεκτῶν του.

ΔΑΠΑΝΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ.

Ἐὰν συγκρίνωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων πρὸς τὴν ποσότητα τῶν πρὸς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν προϋπολογισμῶν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας, προξενεῖ ἐντύπωσιν ἢ ἄκρα δυσαναλογία ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἐτέραν χώραν.

Τοιουτοτρόπως ἐπὶ $1 \frac{1}{2}$ σχεδὸν ἑκατομμυρίου Ἑλλήνων (1870) ἡ δικαστικὴ τοῦ τόπου ἐξουσία ἀπαιτεῖ δαπάνην 2 644 019 δρ. (προϋπολογισμὸς 1873), ἐνῶ ὑπὲρ τὰ 36 ἑκατομμύρια Γάλλων (1872) ἀρκοῦνται εἰς 33 690 000 φρ. (προϋπολογισμὸς 1876) διὰ τὴν συντήρησιν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας αὐτῶν. Ἀναλόγως ἢ ἔπρεπεν ἡ Γαλλία νὰ δαπανᾷ κατὰ τὸ Ἑλληνικὸν σύστημα πλεόν τῶν $58 \frac{1}{2}$ ἑκατομ. φρ. ἢ ἔπρεπεν ἡ Ἑλλάς νὰ περιορισθῇ κατὰ τὴν Γαλλικὴν πρακτικὴν εἰς ὀλιγώτερον τοῦ $1 \frac{1}{10}$ ἑκατομμυρίου δραχμῶν.

Αἱ μεταξὺ τοῦ τελευταίου Ἑλληνικοῦ προϋπολογισμοῦ (1873) καὶ τοῦ ἄρτι ψηφισθέντος Γαλλικοῦ (1876) συγκριτικαὶ σχέσεις δεικνύουσι διὰ τὴν Κεντρικὴν ὑπηρεσίαν (ὑπουργεῖον) ἐν Ἑλλάδι μὲν 36 027 δρ. εἰς προσωπικὸν καὶ 40 050 εἰς ὑλικόν, ἐν Γαλλίᾳ δὲ 549 000 φρ. εἰς προσωπικὸν καὶ 88 006 εἰς ὑλικόν, —διὰ τὸν Ἄρειον Πάγον τῆς Ἑλλάδος 69 062 δρ. καὶ διὰ τὸ Ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας 4 188 000 φρ.—διὰ τὰ Ἐφετεῖα τῆς Ἑλλάδος 275 472 δρ. καὶ διὰ τὰ τῆς Γαλλίας 6 524 000 φρ.—διὰ τὰ Κακουργιοδικεῖα τῆς Ἑλλάδος 444 000 δρ. καὶ διὰ τὰ τῆς Γαλλίας 133 000 φρ. Ἀξιοπαρατήρητος ἢ ὑπέρβασις αὕτη τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἶναι βεβαίως σημαντικώτατον ὅτι τὸ κακούργημα δι' $1 \frac{1}{2}$ ἑκατομμύριον ἀνθρώπων ἀπήτησε πλείονα παρ' ἡμῖν δαπάνην τῆς ἐπὶ 36 ἑκατομμυρίων ἀναγκαίας ἀλλαγῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς λοιποὺς κλάδους τῆς ὑπηρεσίας, διὰ τὰ Πρωτοδικεῖα τῆς Ἑλλάδος ὠρίσθησαν 826 533 δρ. καὶ διὰ τὰ τῆς Γαλλίας 40 040 000 φρ. εἰς ἃ πρέπει νὰ προστεθῶσι καὶ 176 000 φρ. διὰ τὴν ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν τῶν Ἐμποροδικεῖων, — διὰ τὰ Εἰρηνοδικεῖα καὶ Πταισματοδικεῖα τῆς Ἑλλάδος 413 148 δρ. καὶ διὰ τὰ ἀντίστοιχα τῆς Γαλλίας 7 904 000 φρ.— διὰ τὰ ἐν γένει ἐξοδα τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης (ἐξεταστικαὶ φυλακαὶ, ἐπισκευαὶ δικαστηρίων, ἀνακριτικὰ, μάρτυρες κλπ.) 870 385 δρ. ἐν Ἑλλάδι καὶ 4 750 000 ἐν Γαλλίᾳ. Παραλείπω 2 349 000

φρ. τοῦ Γαλλικοῦ προϋπολογισμοῦ, ὡς μὴ ἔχοντα παρ' ἡμῖν ἀντίστοιχον, ἤτοι 4 169 000 διὰ τὴν ἐν Ἀλγερίᾳ ἀποικίαν, 860 000 φρ. διὰ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, τὸ χρησιμώτατον τοῦτο σῶμα περὶ τὴν ὄλην τῆς νομοθεσίας ἀρμονίαν, τοῦ ὁποίου γνωστὴ ἢ παρ' ἡμῖν αὐτοχρῆς δοκιμὴ ἐπὶ προφανεῖ βλάβῃ τῆς νομοθετικῆς τοῦ τόπου ἀναπτύξεως, 120 000 δι' ἀπρόβλεπτα ἐξοδα καὶ 200 000 διὰ τακτοποιήσιν τῶν ἐν Παρισίοις ἐκ τοῦ πολέμου βλαβέντων ληξιαρχικῶν βιβλίων, δαπάνη τὴν ὁποίαν τὸ ἐν Ἑλλάδι διοικητικὸν πνεῦμα θὰ ἐθεώρει ματαίαν, ἐξ οὐπερ ἐξηγεῖται καὶ ἡ παρ' ἡμῖν ἐγκατάλειψις τοῦ σπουδαιότητος ληξιαρχικοῦ θεσμοῦ, εὐθύς ὡς οὗτος εἰσήχθη.

Πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τῶν συγκριτικῶν σχέσεων κατὰ τὰς ἀνωτέρω δαπάνας τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἀπαραίτητος εἶναι ἡ γνώσις τοῦ ἐνδιαφερομένου προσωπικοῦ. Οὕτως 8 Ἄρειοπαγῖται ἐν Ἑλλάδι καὶ 56 ἐν Γαλλίᾳ, 4 Ἐφετεῖα ἐν Ἑλλάδι μετὰ 38 ἐφετῶν καὶ 26 Ἐφετεῖα ἐν Γαλλίᾳ μετὰ 894 ἐφετῶν, 47 Πρωτοδικεῖα ἐν Ἑλλάδι μετὰ 124 πρωτοδικῶν καὶ 359 Πρωτοδικεῖα ἐν Γαλλίᾳ μετὰ 2 464 πρωτοδικῶν, 185 εἰρηνοδίκαι ἐν Ἑλλάδι καὶ 2 863 ἐν Γαλλίᾳ.

ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῶν διδομένων ἀμοιβῶν εἰς ἕκαστον τῶν ἀνωτέρω δικαστικῶν ἀξιωματικῶν ἐνδεικτικώταται εἶναι αἱ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας διαφοραί. Ἐνῶ ὁ πρόεδρος τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας λαμβάνει κατ' ἔτος 30 000 φρ., διὰ τὸν συνάδελφόν του ἐν Ἀθήναις ὀρίζονται μόνον 7 200 δρ. Ἐπὶ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν Ἐφετῶν ὑπάρχει ἡ ἐξῆς μεταξὺ Παρισίων καὶ Ἀθηνῶν χρηματικὴ εἰς μισθοὺς ἀναλογία, 25 000 φρ. ἐκεῖ, 6 000 δρ. ἐνταῦθα· μεταξὺ δὲ τῶν ἐν τῷ Ἀκυρωτικῷ καὶ τῷ Ἄρειῳ Πάγῳ δικαστῶν, 18 000 φρ. ἐν Παρισίοις, 5 400 δρ. ἐν Ἀθήναις, ὡς καὶ μεταξὺ τῶν Παρισινῶν καὶ Ἀθηναίων Ἐφετῶν, 11 000 φρ. ἐκεῖ, 4 800 δρ. ἐνταῦθα. Ἐννοεῖται ὅτι ἐκ τῶν ποσοτήτων τούτων πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσι καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι 5 τοῖς | τὰ ὁποῖα κατὰ κοινὴν

εις ἀμφοτέρας τὰς χώρας ἀρχὴν ἀνήκουσιν εἰς τὸ ταμεῖον τῶν συντάξεων.

Ἐν γένει ἡ μισθοδοσία τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους ἔχει τι ἐν Ἑλλάδι σταθερῶς ὁμοιόμορφον μεταξύ τῶν διαφορῶν πόλεων. Δὲν λαμβάνεται ὡς βάσις ἢ κατὰ τόπους ἀνάγκη τῆς συντηρήσεως, ἀλλ' ὁ βαθμὸς τοῦ ὑπαλλήλου. Πόσον ἡ μέθοδος αὕτη ἀπέχει τῆς λογικῆς, πρόδηλον. Ὁταν π. χ. αἱ ἐν Σπάρτῃ δαπάναι εἶναι 30—40 τοῖς ἴσους κρότεραι τῶν ἐν Ἀθήναις, ὁ ἴσος μισθὸς τῶν ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις Πρωτοδικῶν εἶναι καθαρὰ ἀριθμητικῆς ἰσότητος σχολαστικότης. Ἐν Γαλλίᾳ ἀκολουθοῦσιν ἄλλαι ἐντελῶς ἀρχαί. Καθόσον ἐλαττοῦται ἡ δαπάνη τῆς ζωῆς κατὰ τοσοῦτον καταβιβάζεται καὶ ἡ μισθοδοσία. Οὕτως ἀπὸ τοῦ, ὡς εἶδομεν, ἐκ φρ. 25 000 μισθοῦ τοῦ προέδρου τῶν ἐν Παρισίοις Ἐφετῶν μέχρι τοῦ μισθοῦ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις συναδέλφων του (15000 φρ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον) ὑπάρχει ἰκανὴ κλίμαξ. Πλειότερα κατ' αὐτὴν κλίσεις, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐφέτας, διότι ἀπὸ 11 000 φρ. ἐν Παρισίοις, καταβαίνει ὁ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μισθὸς μέχρι (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον) 5 000 φρ. Οἱ πρόεδροι καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς τῶν ἐπαρχιακῶν Πρωτοδικείων τῆς Γαλλίας εὐχαριστοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς 3 600 φρ. ἐνιαύσιον μισθὸν καὶ οἱ Πρωτοδίκαι εἰς 2 400, εἶναι τοῦτέστιν ὀλιγαρχέστεροι τῶν ἡμετέρων (4 800 δρ. οἱ πρόεδροι καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς, καὶ 3 600 δρ. οἱ πρωτοδίκαι). Διαφέρει ἡ εἰρηνοδικιακὴ ὑπηρεσία, διότι ἐνῶ παρ' ἡμῶν ἡ τελευταία κλάσις μισθοδοτεῖται διὰ 1 200 δρ. κατ' ἔτος, ἐν Γαλλίᾳ δίδονται εἰς αὐτὴν 1 800 φρ. Οἰκονομικὴ ἀπόδειξις τῆς ἰδιαιτέρας κατ' ἀμφοτέρας τὰς χώρας σημασίας τῆς πρώτης τοῦ λαοῦ δικαιοσύνης.

Τὸ ζήτημα τῆς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς συντηρήσεως ἀναλογίας τῶν κοινωνικῶν μισθῶν περιβάλλεται τοιαύτην σπουδαιότητα ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, οἷαν μόλις ἐξηγῆι ἡ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν ὑπαρξίς τῶν τιμαλφεστέρων συμφερόντων τῆς πολιτείας. Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀντιπαραβολῆς τῶν Ἑλληνικῶν πρὸς τὰ ἐν Γαλλίᾳ ἰσχύ-

οντα, οἱ δικαστικοὶ μισθοὶ τῆς Ἑλλάδος χωλαίνουσι μὲν ἐπὶ κεφαλῆς καὶ εἰς τοὺς πόδας τῆς κλίμακος, ἀντέχουσι δὲ πλειότερον ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς. Ἐνῶ οἱ προϊστάμενοι τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας καὶ οἱ ἐντεταλμένοι τὴν εἰρήνην τῆς δικαιοσύνης ἀμοίβονται πενιχρῶς, τὸ προσωπικὸν τῶν ἡμετέρων Πρωτοδικείων προπορεύεται τοῦ Γαλλικοῦ μισθολογίου. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐν τῇ δικαστικῇ ὑπηρεσίᾳ μισθοδοτικῆς ταύτης δυσαρμονίας πρόδηλον. Διότι τὰ μὲν ἀνώτερα ἀξιώματα φεύγουσιν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν εἰς μείζονα εἰσοδήματα ἀποβλεπουσῶν ἱκανοτήτων, αἱ δὲ τελευταῖαι θέσεις γίνονται ἔρμαιον τῶν προχείρων ἀναγκῶν. Ἐπὶ τοῦ ὄλου λείπει τὸ ζωτικὸν ἐκεῖνο κέντρον τῆς ἐπιτηρήσεως ἅμα δὲ καὶ διευθύνσεως, τὸ ὅποῖον ἀποτελεῖ τὴν ψυχὴν τῆς ἱεραρχίας, καθὼς καὶ ἡ ἐν τῇ εἰρηνοδικιακῇ κοινότητι πρώτη ζύμη τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης.

Ἡ δυσαρμονία αὕτη δύναται νὰ τροποποιηθῇ διὰ δύο κεφαλαιωδестάτων μέσων. Ἀφ' ἐνὸς ποικιλία τῶν μισθῶν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν κατὰ τὴν οἰκονομικὴν σημασίαν τῆς ἐν ἐκάστη καταναλώσεως, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἰσαχθῇ οὕτω κανονικὴ τις ἀνάπτυξις οὐ μόνον εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ σώματος τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀμιλλαν αὐτῆς διὰ τῆς πολλαπλασιασέως τῶν προβιβασμῶν τῶν μελῶν τῆς, συνάμα καὶ ἀπὸ βαθμοῦ εἰς βαθμὸν καὶ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. Ἀφ' ἐτέρου περιορισμὸς τοῦ προσωπικοῦ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, καθ' ὅσον αὐξάνει ἡ ἰκανότης αὐτοῦ καὶ τελειοποιῦνται τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας. Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον τοιοῦτοι ἀπανταχοῦ οἱ νόμοι τῶν ἀνθρωπίνων. Ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὅπως διὰ καλοῦ ἡμερομισθίου προμηθεύεται τις καλὸν ἐργάτην, οὕτω καὶ διὰ καλοῦ δικαστικοῦ μισθοῦ δύναται νὰ ἐπιτύχη καλὸν νομικόν. Τὸ ἀκριβὲς εἶναι, ὅτι ἐὰν εἰς ἰκανὸς δικαστὴς δύναται νὰ χορηγήσῃ τὴν ἐργασίαν δύο, ὀλιγώτερον ἰκανῶν, αὐξανομένης τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ περιοριζομένου τοῦ δικαστικοῦ ἀριθμοῦ ἀναλόγως, ὑπάρχει διπλοῦν κέρδος, τόσον περὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ὑπο-

θέσεων, ὅσον καὶ περὶ τὴν οὐσίαν τοῦ ὄλου κοινωνικοῦ συμφέροντος.

Ἡ ἐποψὶς τῆς συγκοινωνίας ἐξασκεῖ ἐπὶ τοῦ προκειμένου μεγάλην ἐπιρροήν. Τόποι, τοὺς ὁποίους χωρίζουσιν ἀπ' ἀλλήλων μακρὰ ἀποστάσεις, ἔχουσι πλείονα ἀνάγκην πλησιεστέρας δικαιοσύνης. Ἐνῶ ὅταν μεσολαβῆ ἡ ταχεία π. χ. τοῦ ἀτμοῦ συγκοινωνία, ἡ ἐνέργεια τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας δύναται νὰ λειτουργήσῃ ἐπὶ πολλῶ μείζονος περιφερείας. Κατὰ τοῦτο ἡ διαμοίρασις τοῦ προσωπικοῦ τῶν Ἐφετείων καὶ τῶν Πρωτοδικείων μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας παρέχει τὰς ἐξῆς ἀναλογίας ἐπὶ τοῦ ὄλου τῶν χωρῶν πληθυσμοῦ: 1 πρωτοδικῆς ἀναλογεῖ ἐν Ἑλλάδι μὲν πρὸς 41 $\frac{1}{2}$ χιλ. κατοίκων, ἐν Γαλλίᾳ δὲ πρὸς 15 χιλ. καὶ 1 ἐφέτης ἀναλογεῖ ἐν Ἑλλάδι μὲν πρὸς 40 χιλ. κατοίκων, ἐν Γαλλίᾳ δὲ πρὸς 40 $\frac{1}{2}$. Ἡ ταυτότης σχεδὸν τῶν δευτέρων ὄρων καὶ ἡ προσέγγισις τῶν πρώτων εἶναι οὐσιωδῶς ἐνδεικτικῆ.

Καὶ ὅμως ἡ ἔννοια τῆς συγκοινωνίας εἶναι κατὰ πολὺ διάφορος ἐν ταῖς χώραις ταύταις. Πόση εὐκολία τόπου καὶ χρόνου ἐν Γαλλίᾳ διὰ τοῦ ἰσχυροῦ κατ' αὐτὴν ἀτμοκινήτου τῆς ξηρᾶς συμπλέγματος! Ἐπειτα ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ ἔχει ἰδιαιτέραν ἐν τῇ προκειμένῃ συγκρίσει σημασίαν. Ἐνῶ δὲ ὡς γνωστὸν ἡ Ἑλλὰς διακρίνεται διὰ τὴν ἀραιότητα τῆς κατοικήσεώς της, πρέπει συγχρόνως νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸν λῆσμόν της καὶ τὸ ἔτι ἀκατάρτιστον τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας της, λεπτομέρειαι τινες τῆς ποινικῆς καὶ πολιτικῆς δικαιοσύνης αὐτῆς, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἡ ἀνευ πολλῆς προσοχῆς συσῶρευσις διαφόρων ἔργων εἰς τὰ δικαστήριά της, ἀπὸ πολλῶν εἰδικῶν τῆς διοικήσεως κλάδων (τελώνια, φόροι κλπ.) μέχρι τῆς λίαν εὐαισθήτου ὀφειῆς τῆς πολιτικῆς ἐξασφαλίσεως τῶν δημοσίων δικαιομάτων. Ὅδὸς κατωφερῆς, εἰς τὴν ὁποίαν νομίζω, ὅτι ὁ Ἑλλῆν νομοθέτης μετὰ πολλῆς ἀπό τινος χρόνου εἰσῆλθεν ὁρμῆς.

ΔΥΝΑΜΙΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Ἐὰν συγκρίνωμεν τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα διαθέτει τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα κατὰ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν, πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα διέθετε κατὰ τὴν ἀρχαίαν, ἡ μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ εἶναι τοσαύτη, ὥστε ἀναλόγως τῶν ὀργάνων αὐτῆς ἔπρεπεν ἡ ἐργατικὴ δύναμις τοῦ νεωτέρου πνεύματος νὰ εἶναι πολλῶ ἀνωτέρα τῆς τοῦ ἀρχαίου. Καὶ τοῦτο μὲν ἀληθεύει συλλήβδην θεωρουμένης τῆς δυνάμεως ταύτης, εἰς τὴν ὁποίαν ὡς ἐκ τῆς εὐχερείας τῶν μέσων συντρέχουσιν ἄτομα πλείονα νῦν ἢ ἄλλοτε. Ὑπὸ ἀτομικὴν ὁμως ἐποψίν, καὶ μεθ' ὄλον τὸν πλοῦτον τῶν προμηθειῶν τῆς νεωτέρας πνευματικῆς ἐργασίας, εἶναι πολὺ ἀμφίβολος ἡ μείζων ἔντασις αὐτῆς.

Γηράσκει ἐν πρώτοις ταχύτερον ἡ γενεὰ τῶν πνευματικῶν τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς ἀνδρῶν. Μετὰ τὸ 50^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας ἀρχεται ἡ παρακμὴ, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν οἱ μεγάλοι τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ἄνδρες κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ αἰῶνος (εἰς ὃν ἀπέβλεπεν ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς αὐτῶν) διακρίνονται ἐπὶ ἀξιοθαυμάστῳ πνευματικῇ γονιμότητι. Τὸ φαινόμενον τοῦτο πρέπει νὰ ἐξηγηθῆ ἐκ τῆς μεθοδικῆς, οὕτως εἰπεῖν, καταπονήσεως, εἰς ἣν ἡ νεωτέρα ἐκπαίδευσις ὑποβάλλει τὸν ἄνθρωπον ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας. Ἐξαντλεῖ τὴν πνευματικὴν δύναμιν ἐν ᾧ χρόνῳ ἀσχολεῖται δραστηρίως εἰς τὴν πρόωρον ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Τὸ ἀκροαματικὸν σύστημα τῶν ἀρχαίων χρόνων καὶ ἡ ὑπαιθρος τῶν λογίων ζωὴ δὲν ἐδίδον μὲν συνήθως πρώτους καρπούς, ἀπέβλεπον ὅμως προφανῶς πλείοτερον εἰς τοὺς διαρκεστεροὺς καὶ τοὺς γονιμωτέροους.

Καὶ ἡ πολιτικὴ δὲ ζωὴ τῶν ἀρχαίων τῆς πολιτείας χρόνων δὲν εἶναι ἄσχετος πρὸς τὸ προκειμένον φαινόμενον. Οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι περιεβάλλοντο τὸ κύρος τοῦ λαοῦ, ὅστις ἔκρινε καὶ ἐξωγοῦναι αὐτούς. Ἐνῶ σήμερον ὀλίγοι

ἐν τοῖς ἀγῶσι κριταὶ ἐπαγγέλονται τὴν καθολικὴν σοφίαν, ἐν τῇ δημοκρατικῇ ἀρχαιοτάτῃ ὁ Ἡρόδοτος δὲν ἐδίσταζε νὰ ἀγωνισθῇ περὶ τῆς ἱστορίας του ἐνώπιον ὀλοκλήρου τοῦ πανελληνίου. Πρέπει νὰ γίνῃ μία κεφαλαιώδης παρατήρησις, ὅτι ὅσον τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας διαδίδεται μεταξὺ τῶν λαῶν, τόσον ἡ ἐργασία τῆς διανοίας ἐπιτείνεται.

Ἡ πνευματικὴ δραστηριότης τῶν χρόνων τῆς ἐλευθερίας παρετηρήθη καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς χωρὶς νὰ λείψωσι καὶ οἱ ἐκ τῶν τάξεων τοῦ ἀπολυτισμοῦ ὁμολογηταί. Ὁ Βαλέριος Μάξιμος ἐν ᾧ χρόνῳ προσέφερε θυμίαμα εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν μεγαλειότητα τοῦ Τιβερίου, δὲν ἠδύνατο νὰ πνίξῃ ἐν τῇ καρδίᾳ του τὴν ἀλήθειαν τῆς παρατηρήσεως. Δανείζομαι ἐκ τοῦ συγγράμματός του «*Factorum Dierumque Memorabilium*» (8, 7) τὰς ἐξῆς ἐπὶ τοῦ μεγάλου Ἑλληνικοῦ καὶ Ῥωμαϊκοῦ κόσμου πληροφορίας. Τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας ἐπικάθηται ἐφ' ὅλων.

ΕΛΛΑΣ. — Ἐνῶ μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Δημοσθένους γεννᾷ τὴν ἰδέαν τῆς ὑψηλῆς καὶ τελείας εὐγλωττίας, εἶναι βέβαιον ὅτι κατὰ τὴν νεότητά αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ προφέρῃ τὸ πρῶτον γράμμα τῆς τέχνης, τὴν ὁποίαν ἐσπούδαζεν (ρητορικὴ). Κατεπολέμησεν ὅμως τόσον ἐνεργητικῶς τὸ ἐλάττωμα τοῦ ὀργάνου του, ὥστε οὐδεὶς κατόπιν ἐπρόφερε καθαρώτερον. Ἡ φωνὴ του ἦτο ἰσχνή, ὀξεῖα καὶ ἀσυνάρμοστος· κατάρθωσεν ὅμως διὰ τῆς συνεχοῦς ἀσκήσεως νὰ καταστήσῃ αὐτὴν πλήρη, εὐήχον καὶ ἀρεστήν εἰς τοὺς ἀκροατάς. Τὸ στήθος του ἦτο ἀσθενές· ἐν τούτοις ἀπέκτησε διὰ τῆς ἐργασίας ὅ,τι τῷ ἠρνήθη ἡ φύσις. Ἐξεφώνει διὰ τῆς αὐτῆς πνοῆς μακρὰν σειρὰν στίχων, καὶ μάλιστα ταχέως βηματίζων πρὸς τόπους ἀνωφερῆς. Συνεχῶς ἐδημηγόρει ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς θαλάσσης εἰς τὸν θόρυβον τῶν ἐξηγριωμένων κυμάτων, ὅπως προσοικειώσῃ τὰ ὠτὰ του εἰς τὴν συγκίνησιν τῶν θορυβῶδων συνελεύσεων, πρὸς τὰς ὁποίας ἐμελλε νὰ ὀμιλήσῃ. Ἐπολέμησε ἐν γένει τὴν φύσιν καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἀγῶνος τούτου νικητῆς, συντρίβων διὰ τῆς ἰσχύος θελήσεως ἀκατα-

βλήτου ὅσα ἡ φύσις τῷ ἀντέτασσε προσκόμματα. Ὑπῆρξαν λοιπὸν δύο Δημοσθένεις· ὁ μὲν τέκνον τῆς φύσεως, ὁ δὲ τέκνον τῆς ἐργασίας.

Ὁ δὲ Πυθαγόρας θέλων νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητα τῆς σοφίας καὶ νὰ ἀποκτήσῃ ὅλας τὰς ἀρετάς, εἰσῆλθε νεώτατος εἰς τὸ στάδιον. Διότι οὐδὲν ὑπάρχει, τὸ ὁποῖον, ἵνα συμπληρωθῇ, δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἀρχίσῃ ἐνωρίς καὶ μετὰ ζέσεως. Μετέβη ὅθεν εἰς Αἴγυπτον, ἐν ᾗ, ἀφοῦ ἐσπούδασε τὴν ἐγγύριον γλῶσσαν, ἐμελέτησε τὰ βιβλία τῶν ἀρχαίων ἱερέων καὶ ὠφελήθη ἐκ τῶν ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας προηγουμένων παρατηρήσεων. Κατόπιν ἐπεσκέφθη τὴν Περσίαν καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐκεῖ ὑπὸ τῶν μάγων ἐν ταῖς μάλλον ἐξηκριβωμέναις ἐπιστήμαις, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἠκροάσθη ἰδιαιτέρως τὴν ἀστρονομικὴν σειρὰν. Ἀκολούθως διευθύνθη πρὸς τὴν Κρήτην καὶ τὴν Λακεδαίμονα, τῶν ὁποίων ἐσπούδασε τοὺς νόμους καὶ τὰ ἤθη. Ὅταν μετὰ τοσαύτας περιπλανήσεις ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, ἔδωκε τοιαύτην ἰδέαν περὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν γνώσεών του, ὥστε ἐκίνησε τὸν θαυμασμὸν συμπάσης τῆς Ἑλλάδος. Ἐρωτηθεὶς περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ὁποίου ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἄξιον, ἀπεκρίθη ὅτι δὲν εἶχε τὴν φιλοδοξίαν τῶν ἐπονομασθέντων ἐπτά σοφῶν, ἀρκούμενος εἰς μόνον τὸν τίτλον «φιλόσοφος» (φίλος τῆς σοφίας). Ἀκολούθως περιήλθε τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα (Ἰταλίαν) καὶ προσήνεγκεν εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἰσχυρῶν πόλεων αὐτῆς τοὺς καρπούς τῶν εὐρυτάτων σπουδῶν του.

Ἐχων δὲ τὰς Ἀθήνας ὁ Πλάτων πατρίδα καὶ τὸν Σωκράτην διδάσκαλον, δύο δηλαδὴ ἀνεξαντλήτους τῆς ἐπιστήμης πηγὰς, ἐπὶ τοσοῦτον ἐκαλλιέργησεν ἀμφοτέρας, ὥστε ἐθεωρήθη ὡς ὁ σοφώτερος τῶν θνητῶν. Γνωστὸν τὸ ρηθὲν, ὅτι ἂν ὁ Ζεὺς κατέβαινεν ἐπὶ τῆς γῆς δὲν θὰ ὠμίλει μετὰ πλείονος τοῦ Πλάτωνος χάριτος, εὐγενείας καὶ εὐγλωττίας. Καὶ ὅμως ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ τῆς ζωῆς του δὲν ἐδίστασεν ὁ Πλάτων νὰ περιέλθῃ τὴν Αἴγυπτον, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ μάθῃ ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ ἱερατικῆς τάξεως τοὺς βαθεῖς συνδυα-

σμούς της γεωμετρίας και την μέθοδον τῶν ἀστρονομικῶν ἐρευνῶν. Ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν ἡ φιλομαθὴς νεολαία ἐσπευδεν εἰς Ἀθήνας πρὸς ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων τοῦ Πλάτωνος, οὗτος μετεβάλλετο εἰς μαθητὴν τῶν γερόντων τῆς Αἰγύπτου παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ μυστηριώδους αὐτῆς ποταμοῦ, τοῦ Νείλου. Οὐδαμῶς ὅθεν παράδοξον ἂν κατόπιν μετέβη καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως διδαχθῆ καὶ ἐκεῖ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ταραντίνου Ἀρχύτα καὶ τῶν Λοκρῶν Τιμαίου, Ἀρίωνος καὶ Ἐχεκράτους τὰ ἀποφθέγματα καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Πυθαγόρου. Ἐπρεπεν εἰς αὐτὸν νὰ συναθροίσῃ πανταχόθεν τοιαύτας προμηθείας καὶ τοιούτους θησαυροὺς γνώσεων, ὅπως δυναθῆ, τὸ καθ' ἑαυτὸν, νὰ διασπεύρῃ αὐτὰς καθ' ὅλην τὴν γῆν. Ὅταν ἀπέθανεν, ἡλικίας 84 ἔτους, εἶχεν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιόν του τοὺς μίμους τοῦ Σώφρωνος. Σημεῖον ὅτι μέχρι τῆς τελευταίας του ὥρας κατείχετο ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς σπουδῆς.

Ἡ δὲ οἰκογένεια τοῦ Δημοκρίτου ἦτο τόσον πλουσία, ὥστε ὁ πατὴρ του, χωρὶς ποσῶς νὰ τὸ αἰσθανθῆ, προσήνεγκε ἐν γεῦμα εἰς ὀλόκληρον τοῦ Ξέρξου τὸν στρατόν. Τοσαῦτα πλοῦτη ἤρχουν ἵνα ἀναβιβάσωσι κοινὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν κλίμακα τῆς κοινωνικῆς διακρίσεως. Ὁ Δημοκρίτος ὁμως προετίμησε νὰ δωρήσῃ αὐτὰ εἰς τὴν πατρίδα του, μικρὸν δι' ἑαυτὸν ἐπιφυλαχθεὶς μέρος ὅπως ἐπιδοθῆ εἰς τὴν σπουδὴν μετὰ πλείονος ἐλευθερίας πνεύματος. Διατρίψας πλείστα ἔτη ἐν Ἀθήναις, ἀφιέρωσεν ὅλας του τὰς στιγμὰς εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἀσκησιν τῆς σοφίας, βιώσας, ὡς ὁ ἴδιος ἀναφέρει ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ, ἄγνωστος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Τοιοῦτος ζῆλος πρὸς τὴν μάθησιν προξενεῖ ἀληθῶς ἐκπληξιν.

Καὶ τὸ στάδιον τοῦ Καρνεάδου ὑπῆρξεν μακρὸν καὶ ἐπίπονον ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς σοφίας. Εἰς ἡλικίαν 90 ἐτῶν ἀπεμακρύνθη συνάμα καὶ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ζωῆς. Τὸ πρὸς τὰ ἔργα τῆς ἐπιστήμης πάθος ἦτο ἐπὶ τοσοῦτον ἀνεπτυγμένον παρ' αὐτῷ, ὥστε καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἀφηρημέγος ἐκ τῶν σκέψεων, ἐλησμόνει νὰ ἐγγίσῃ τὰ ἐνώπιόν του

τεθειμένα ἐδέσματα. Ὡστε ἡ σύζυγός του Μέλισσα, εἰσσης προσεκτικὴ ἵνα μὴ διακόψῃ τὸ νῆμα τῶν ιδεῶν του καὶ ἵνα τὸν προφυλάξῃ ἐκ τῆς πείνης, ὠδήγει ἐπιτηδείως τὴν χεῖρα τοῦ φιλοσόφου εἰς μετάληψιν τῶν τροφῶν. Τοιοτοτρόπως ὁ Καρνεάδης ἔξει διὰ τοῦ πνεύματος, καὶ τὸ σῶμα ἦτο δι' αὐτὸν ἀκριβῶς περικάλυμμα ἀλλότριον.

Ὅποιος δὲ ζῆλος διὰ τὴν σπουδὴν ἐνέπνεε τὸν Ἀναξαγόραν, δύναται ἕκαστος νὰ κρίνῃ ἐκ τοῦ λόγου, τὸν ὅποιον εἶπεν, ὅταν μετὰ πολυχρονίους περιηγήσεις, ἐπιστρέψας εἰς τὴν πατρίδα του, εὔρεν ἐρημωμένα τὰ κτήματά του: «Ἦθελον ἀπολεσθῆ ἐγὼ, ἐὰν αὐτὰ δὲν κατετρέφοντο!» Ἰδέα βαθεία, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἰκονίζετο ἡ σοφία, τὴν ὁποίαν ἐπεζήτησεν ἐν τῇ ξένη γῇ. Διότι ἐὰν προετίμα τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν του, ἀπὸ Ἀναξαγόρου, διδασκάλου τῆς ἀνθρωπότητος, θὰ ἀπέβαιεν ἀσήμαντος τῆς ιδιοκτησίας του ἐργάτης.

Ἡ ἔντασις τῆς πνευματικῆς ἐργασίας κέκτηται παρὰ τῷ Ἀρχιμήδῃ ἐξοχα διπλώματα. Πόσοι πόνοι καὶ πόσαι μελέται! Ὀλόκληρον τὴν πολεμικὴν δύναμιν τῆς Ρώμης, εἰς ἄνθρωπος αὐτὸς, ἀντιμετώπησε διὰ τῶν ἀμυντικῶν μηχανῶν του ἐν ταῖς Συρακούσαις. Ὅταν ἐπὶ τέλους ἠλώθη ἡ πόλις, ὁ Ἀρχιμήδης ἦτο ἐπὶ τοσοῦτον προσηλωμένος ἐπὶ τῶν σχημάτων τὰ ὁποῖα ἐχάρασεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὥστε εἰς τὸν φονεύοντα αὐτὸν στρατιώτην ἔλεγεν ἀπλῶς «μὴ μου τοὺς κύκλους τάραιτε.»

Πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ σημειωθῆ ἡ πνευματικὴ τοῦ Σωκράτους δραστηριότης. Ἀρχίζει μὲν οὗτος βραδέως τὴν σπουδὴν, ἀλλ' ὁποῖα θέλησις παρὰ τῷ πατριάρχη τούτῳ τῆς φιλοσοφίας! Καὶ εἰς τὸ γῆρας ὦν, ἐδιδάσκετο μουσικὴν. Ἐν γένει δὲ ὅλη ἡ ζωὴ του ἦτο κράμμα σπουδῆς καὶ ἐρεύνης, ἐκ τοῦ ὁποῖου τὸ δαιμόνιον του ἐνέπνεεν καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτόν.

Τί δὲ νὰ εἶπη τις περὶ τοῦ Ἰσοκράτους, ὅστις εἰς ἡλικίαν 94 ἐτῶν συνέτασσε τὸν περίφημον Παναθηναϊκὸν αὐτοῦ λόγον! Πρέπει νὰ τὸν ἀναγνώσῃ τις, ἵνα θαυμάσῃ τὸ

πῦρ, ὅπερ εἰσέτι ἐθέρμαινε τὴν ψυχὴν τοῦ γέροντος ῥήτορος. Ἐπίσης ἀξιοθαύμαστος εἶναι ἡ πνευματικὴ δραστηριότης τοῦ Χρυσίππου, ὅστις ὀγδοηκοντούτης ἐπεχείρησεν τὴν πολύτιμον περὶ Λογικῆς συγγραφὴν αὐτοῦ, τῆς ὁποίας οἱ 38 τόμοι εἶναι ἀληθῆς διὰ τὴν φιλοσοφίαν ἀπόκτησις.

Ὁ δὲ Κλεάνθης τὴν μὲν νύκτα ἤντλει ὕδωρ ἐπὶ μισθῶ τὴν δὲ ἡμέραν ἠκροᾶτο τῶν μαθημάτων τοῦ Χρυσίππου. Διὰ τοιούτων δὲ ἀγῶνων ἡ ἐπιμονὴ του εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ οἱ γενναῖοι καρποὶ αὐτῆς, μέχρι τοῦ 99 ἔτους τῆς ἡλικίας, ἐκίνησαν, λέγει ὁ Βαλέριος, τὸν θαυμασμόν καὶ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τῆς ἐργασίας.

Ἐπίσης καὶ οἱ ποιηταὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος δὲν καθυστέρησαν εἰς τὴν πνευματικὴν ταύτην ἔντασιν. Ὀγδοηκοντούτης ὁ Σιμωνίδης ἐδίδασκε τὴν ποιητικὴν καὶ ἠγωνίζετο τοὺς κατ' αὐτὴν ἀγῶνας (πρὸς γνῶσιν τῶν καθ' ἡμᾶς νεαρῶν ἀθλητῶν). Καὶ ὁ Σοφοκλῆς δὲ, ἑκατοντούτης σχεδόν, συνέγραφε τὸν ἐπὶ Κολωνόν Οἰδίποδα, ποίημα δηλαδὴ ὅπερ ἠδύνατο νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν δάφνην ἀπὸ τὰς χεῖρας ὅλων τῶν τραγικῶν ποιητῶν.

Μὴ λησμονήσωμεν τέλος τοῦ Σόλωνος, τοῦ ὁποίου ὁ πρὸς τὴν σπουδὴν ἔρωσ ἐνέπνευσε τὴν ἐξῆς τοὺς αἰῶνας διαβάσαν φράσιν: «γηράσκω αἰεὶ διδασκόμενος.» Καὶ τὴν τελευταίαν δὲ ἡμέραν τῆς ζωῆς του, ἐνῶ περίξ τῆς κλίνης αὐτοῦ ὠμίλου ἐπὶ τινος θέματος οἱ φίλοι του, ἤγειρε τὴν ὑπὸ τοῦ θανάτου βεβαρυμένην κεφαλὴν του, καὶ ἀπήντησεν εἰς τοὺς ἐρωτήσαντας περὶ τῆς αἰτίας, ὅτι «ἐπεθύμει πρὶν ἀποθάνῃ, νὰ ἐννοήσῃ καλῶς τὸ θέμα τῆς ὀμιλίας των.» Βεβαίως ἡ ὀκνηρία θὰ ἐξωρίζετο ἐκ τῆς γῆς, εἴαν οἱ ἄνθρωποι εἰσῆρχοντο εἰς τὸ στάδιον τῆς ζωῆς μετὰ τῶν αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα ἐνέπνεον τὸν Σόλωνα, ὅταν τὴν ἐγκατέλειπε.

ΡΩΜΗ. — Οἱ συνειθισμένοι νὰ κρίνωσιν ἐκ τῶν αἰτίων τὰ ἀποτελέσματα δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωσι τὴν εὐρείαν ἐκείνην χορείαν τῶν μεγάλων τῆς Ρώμης ἀνδρῶν, τὴν ὁποίαν ἡ δραστηριότης τοῦ πολιτικοῦ καὶ φιλοσοφικοῦ βίου

ἀνεβίβασεν εἰς τοσοῦτον περισπῆς. Μεταξὺ τῶν παραδειγμάτων ἀρκεῖ ὁ Κάτων εἰς ἐξήγησιν τῆς γενικῆς τοῦ πνεύματος διευθύνσεως ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ δημοκρατίᾳ. Εἰς ἡλικίαν 86 ἐτῶν ἠγγρύπνει οὗτος ἐπὶ τῶν συμφερόντων τῆς πολιτείας μεθ' ὅλης ἐτι τῆς νεανικῆς ἀκμῆς. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του ἐπὶ κεφαλικῶ ἐγκλήματι, ὑπερασπίσθη ἑαυτὸν διὰ δημηγορίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ οὐδεὶς κατώρθωσε νὰ ἀνακαλύψῃ, εἴτε μνήμης καταπόνησιν, εἴτε στήθους ἀσθένειαν, εἴτε προφορᾶς ἀβεβαιότητα. Εἶχε διατηρήσει ἑαυτὸν ἐν πληρεστάτῃ ἰσχύϊ διὰ τῆς κανονικῆς καὶ ἀδιακόπου ἀσκήσεως. Περὶ τὸ ἔσχατον γῆράς του ἐπεχείρησεν ὁ Κάτων τὴν ἐκμάθησιν καὶ αὐτῆς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς ἐπὶ εὐγλωττία δόξης, ἀνευδότως εἰργάσθη καὶ εἰς ἀπόκτησιν τῆς τῶν ἐξόχων νομοδιδασκάλων ἐπιδεξιότητος.

Εἰς ἐκ τῶν διαδόχων του, ὁ Κάτων τῆς Οὐτίκης, εἶχε μέχρι τοιοῦτου βαθμοῦ τὸ πάθος τῆς σπουδῆς, ὥστε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Συγκλήτῳ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν συζητήσεων ἀνεγίνωσκε καὶ ἐμελέτα τοὺς Ἑλλήνας συγγραφεῖς. Ὡς δεῖγμα εὐρυτέρας ἐτι πρὸς τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν ἐπιμονῆς δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὁ Τερέντιος Βάρρων, ὅστις ἔζησε αἰῶνα ὀλόκληρον, καταλιπὼν πλείοτερα τῶν ἐτῶν του συγγράμματα.

Ἡ νομικὴ ἐπιστήμη, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπὶ τοσοῦτον διέπρεψεν ὁ Ρωμαϊκὸς λαὸς, δὲν δύναται νὰ λησμονήσῃ τρία πρόσωπα τῶν μεγάλων τῆς ἐλευθερίας του χρόνων, τὸν Λίβιον Δροῦσον, τὸν συγκλητικὸν Πούπλιον καὶ τὸν ἱππότην Πόντιον Λοῦπον. Ζήσαντες οὗτοι εἰς διαφόρους περιόδους, εἶχον τὴν ἀτυχίαν νὰ ἀπολέσωσι τὴν ὄρασιν. Ἄλλ' ὁ μὲν πρῶτος ἐδίδασκε πρὸς τὸν λαὸν τὰ νομικά, συγγράφων πολῦτιμα ἐπ' αὐτῶν συγγράμματα. Ἐὰν ἡ φύσις τὸν κατέστησε γέροντα καὶ ἡ τύχη τυφλόν, οὐδεμία ἐξ αὐτῶν ἠδυνήθη νὰ ἀφαιρέσῃ ἐκ τοῦ πνεύματός του τὴν ἰσχύον καὶ τὸ φῶς. Οἱ δὲ δύο ἄλλοι, περίφημοι δικηγόροι τῆς ἐποχῆς αὐτῶν, δὲν ἐμποδίσθησαν ἐκ τῆς τυφλότητος ἀπὸ τὴν ἐκ τοῦ

δικαιικοῦ βήματος ἐκπλήρωσιν τῶν δικηγορικῶν καθηκόντων μετὰ τῆς πρότερον χαρακτηριζούσης αὐτοῦ δραστηριότητος. Ἐσπευδον οἱ ἀκροαταὶ εἰς τὰς δημηγορίας των, οἱ μὲν ἐλκνόμενοι ὑπὸ τῶν προτερημάτων αὐτῶν, οἱ δὲ ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ χαρακτηῆρός των. Καὶ τῶ ὄντι, ὅσοι προσβαλλόμενοι ὑπὸ τοιαύτης δυστυχίας ἐπιδιώκουσι τὴν ἐρημίαν, διπλασιάζουσιν οὕτω τὸ πάχος τοῦ σκότους, τὸ ὁποῖον τοὺς περικαλύπτει, καὶ προσθέτουσι ἐκουσίαν νύκτα εἰς ἐκείνην ἐν ἣ ἡ τύχη τοὺς ἐβύθισε!

Τοιαύτη ἐν γένει ἡ ὑψηλὴ τῆς ἐργασίας ἀποστολὴ εἰς τὰς ἀνωτέρας τῆς ἀνθρωπότητος φύσεις. Ἄς αἰνέσωμεν, λέγει ὁ Βαλέριος Μάξιμος, τὴν δύναμιν τῆς ἐργασίας, διότι ἡ δραστηκὴ κατ' αὐτὴν ἐνέργεια στηρίζει τὰ πολεμικὰ κατορθώματα, διατηρεῖ τὴν δόξαν τῆς λαϊκῆς ἀγορᾶς, περιποιεῖται, τρέφει καὶ γονιμοποιεῖ τὰς τέχνας. Δι' αὐτῆς πᾶν ὅ,τι τὸ πνεῦμα, ἡ χεὶρ, ὁ λόγος δύναται νὰ δημιουργήσῃ θαυμάσιον, ὁδηγεῖται εἰς τὴν τελειότητα. Ἀρετὴ πλήρης, τὴν ὁποίαν ἡ ἐπιμονὴ μονιμοποιεῖ.

ΑΣΤΙΚΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΑ.

Τὸ ζήτημα τῆς ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσι συγκοινωνίας περιβάλλεται μεγάλην σημασίαν. Δὲν ἀρκεῖ ἡ συσώρευσις τῶν ἀνθρώπων, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ κανονικὴ κυκλοφορία αὐτῶν. Ἄλλως ἡ πληθὺς φέρει σύγχυσιν, ἡ ἔκτασις γεννᾷ δυσυπερβλήτους δυσχερείας καὶ ἡ οἰκονομία τῆς πόλεως προσκόπτει. Κατὰ τοῦτο ἡ μεγίστη τῶν νεωτέρων χρόνων πόλις τοῦ Λονδίνου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόδειγμα εἰς πάντα ὀρθῶς συγκεκροτημένον ἀστικὸν πληθυσμόν. Μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐπόψεων τῆς κατ' αὐτὴν συγκοινωνίας θὰ περιορισθῶ εἰς μόνην τὴν ἀτμοκίνητον καὶ

ἰδιαιτέρως τὴν χερσαίαν, ἀφίνων κατὰ μέρος τὴν ποτάμιον τοῦ Ταμέσιος.

Ἐννέα σιδηροδρόμων τῆς Ἀγγλίας αἱ γραμμαὶ ἀπολήγουσιν ἐντὸς τοῦ Λονδίνου. Ἐκτὸς αὐτῶν πρέπει νὰ λογισθῶσι καὶ τρεῖς περιπλέον ἐσωτερικαὶ τῆς πόλεως γραμμαὶ: Metropolitan Railway, Metropolitan District καὶ Saint-John's Wood Railway. Ἡ ἔκτασις τῶν μὲν πρώτων ἐννέα γραμμῶν, ἀπὸ τῆς ἐξωτέρας τοῦ Λονδίνου περιφέρειας πρὸς τὸ κέντρον, ὑπολογίζεται εἰς 1 500 χιλιόμετρα, τῶν δὲ ἐτέρων τριῶν, τοῦ ἄστεως ἰδίως, εἰς 135. Οἱ εἰς χρῆσιν τῶν κατοίκων τοῦ Λονδίνου σιδηροδρομικοὶ παντὸς εἴδους σταθμοὶ τῶν γραμμῶν τούτων ὑπολογίζονται εἰς 202, ἐξ ὧν 182 διὰ τὰς πρώτας καὶ 18 διὰ τὰς δευτέρας.

Εἶναι τοιαύτη ἡ διαρρύθμισις τοῦ ἐν λόγῳ σιδηροδρομικοῦ συμπλέγματος, ὥστε ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰς ἐξωθεν γραμμάς δὲν ὑπάρχει σημεῖον ἐν τῇ πόλει τοῦ Λονδίνου ἀπέχον ἐκ τῆς πλησιεστέρας σιδηρᾶς ὁδοῦ πλέον τῶν 700 μέτρων, ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν κεντρικὴν τοῦ ὄλου συμπλέγματος ἔνωσιν, ὁ ἐπώνυμος τοῦ ἄστεως σιδηροδρόμος (Metropolitan Railway) ἀποτελεῖ τὴν γενικὴν κεφαλὴν ὀλοκλήρου τῆς προκειμένης συγκοινωνίας. Τὸ σχῆμά του εἶναι μᾶλλον κύκλος ἐπιμήκης, ἀρχόμενος πλησίον τοῦ παρά τὸν Τάμεσιν Πύργου τοῦ Λονδίνου καὶ ἐκτεινόμενος μέχρι πέραν τοῦ Workwood Scrubs. Μεταξὺ τῶν ἀπέριων ὁδῶν, αἰτινες διασχίζουν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ εὐρυτάτου τούτου κύκλου, διακρίνονται αἱ δύο μεγαλειότεραι τοῦ Λονδίνου ἀρτηρίαι, ἡ λεωφόρος Oxford Street καὶ ἡ σχεδὸν μέχρι τινος παράλληλος πλείονα δὲ ταύτης, καθ' ὅσον προβαίνει, ἀλλάσσουσα ὀνόματα Piccadilly.

Ὁ σιδηροδρόμος τῆς Μητροπόλεως εἶναι τὸ πλεῖστον ὑπόγειος. Ἐὰν ἐνιαχοῦ κινῆται ἐντὸς ἀνοικτῶν ὀρυγμάτων, τὸ κυριώτερον τῆς ἐνεργείας του συνδέεται πρὸς τὸ βαθύτερον τῶν καταχθονίων σκότος, καθ' οὗ ἀγωνίζεται τὸ ἀδιάκοπον τῶν σιδηροδρομικῶν ἀμαξῶν φῶς. Ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα ὑπάρχουσιν ὀπαί, δι' ὧν ἀναβαίνουσι

καὶ καταβαίνουνσιν οἱ ἄνθρωποι δίκην μυρμύκων ἵνα εὐρωσι τοὺς μεγαλοπρεπεῖς τοῦ ὑπογείου σιδηροδρόμου σταθμούς καὶ τεθῶσιν οὕτω εἰς τὴν διάκρισιν τῆς δαιμονίου τῶν ὑποχθονίων κινήσεως, τὴν ὁποίαν βεβαίως οὐδέποτε ἐφαντάσθησαν οἱ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἀρχαιότητι σύντροφοὶ τοῦ Πλούτωνος. Ἐπὶ 80 περίπου χιλιόμετρα ὁ σιδηροδρόμος οὗτος κινεῖται ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων τοῦ Ταμέσιος· περίστασις ἐξ ἧς πολλαχοῦ ἐχρειάσθησαν διάφορα προφυλακτικὰ κατὰ τῆς εἰσόδου τῶν ὑδάτων μέτρα. Ἐπὶ τοῦ ὅλου ἐνηργήθη συστηματικὴ μεταβολὴ εἰς ὅλους τοὺς ὑπογείους ὄχετους τοῦ φωταερίου, τῆς ὑδρονομῆς κλπ. ἡγοράσθησαν δὲ μεγάλα ἐκτάσεις γηπέδων, ὑπὸ τὰ ὁποῖα διαβαίνουνσιν αἱ θορυβώδεις τοῦ ὑπογείου σιδηροδρόμου μηχαναὶ καὶ κατεβλήθησαν κολοσσαῖαι δαπάναι εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἀληθῶς τεραστίου τούτου τῆς συγκοινωνίας ἔργου. Ἐν γένει διὰ τοὺς προμνησθέντας τρεῖς κεντρικοὺς τοῦ Λονδίνιου ἄστεως σιδηροδρόμους μέχρι τοῦ 1872 ἐδαπανήθησαν 384 685 268 δραχ. πρὸς 12 ½ περίπου ἑκατομμύρια τὸ χιλιόμετρον!

Ἡ ἐνέργεια τῶν σιδηροδρόμων τούτων κατὰ μὲν τὸ 1871 περιέλαβεν 54 606 060 ἀνθρώπους καὶ 16 135 620 στατήρας εἰς ἐμπορεύματα, κατὰ δὲ τὸ 1872 προεβιάσθη εἰς 64 490 000 ἀνθρώπους καὶ 19 030 002 στατ. ἐμπορευμάτων. Οἱ ἐκ τῆς διετοῦς ταύτης ἐργασίας καρποὶ ὑπελογίσθησαν εἰς 29 421 726 δρ. ἐξ ὧν 13 348 048 κατὰ τὸ 1871 (12 943 588 ἐξ ἀνθρώπων καὶ 404 460 ἐκ πραγματειῶν) καὶ 16 073 678 κατὰ τὸ 1872 (15 517 700 ἐξ ἀνθρώπων καὶ 555 978 ἐκ πραγματειῶν). Ἐν γένει ἡ δραστηριότης τῆς κεντρικῆς τοῦ Λονδίνου σιδηροδρομίας περιέλαβε καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1872, εἰς γραμμὴν κινήσεως ὑποτιθεμένην συνεχῆ, 3 390 000 χιλιόμετρα, ἤτοι ἀνά πᾶν νυχθήμερον 9 288.

Τοιαύτη ἔντασις κυκλοφορίας μαρτυρεῖ ἕνα τῶν κυριωτέρων ὄρων τῆς νεωτέρας τοῦ πολιτισμοῦ ζωῆς. Πρέπει δὲ νὰ τὸν μελετήσωσιν ὅλοι οἱ τόποι καὶ ὁ ἡμέτερος ἰδιαιτέ-

ρως, ἐν τῇ πλήρει μάλιστα κατὰ τὴν πρωτεύουσάν του ἐλλείψει τῆς στοιχειωδεστέρας ἀπὸ λεωφορείων κανονικῆς συγκοινωνίας μεταξὺ τῶν μεγάλων ἐκτάσεων αὐτῆς.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.

Ἀπὸ τῆς πολιτειακῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν αἱ δημόσιαι λειτουργίαι εἶναι δικαιώματα ἅμα δὲ καὶ καθήκοντα τοῦ πολίτου, μέχρι τῆς οικονομικῆς, καθ' ἣν τὰ δημόσια ἀξιώματα μεταβάλλονται εἰς βιοποριστικὰ ἔργα, εἶναι τοσαύτη ἢ ἀπόστασις, ὥστε δι' ὄντινα θέλει νὰ κινήσῃ τὸ πνεῦμά του ἐν αὐτῇ ὑπάρχει ἡ μεγαλειτέρα φιλοσοφικὴ ἐλευθερία. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, οἱ νομοθέται τῶν ἐθνῶν ἰδιαιτέρως ἀπέβλεψαν εἰς τὴν στενὴν ἔνωσιν τῶν δύο τούτων ἀντιπάλων ἀρχῶν, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ λησμονήσωμεν καὶ τὰς ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος τούτου, ὡς π. χ. ἐν τισιν Ἰταλικαῖς τοῦ μεσαιῶνος δημοκρατίαις, καθ' ἃς ἡ δημοσία ὑπηρεσία δὲν ἐθεωρεῖτο συναφῆς πρὸς τὴν ιδιότητα τοῦ πολίτου, διότι ἀπ' ἐναντίας ἡ εἰδικότης ἔργων τινῶν τῆς διοικήσεως ἐνομίζετο ὡς προσφορώτερον καὶ ἀπαθέστερον διὰ ξένων ὑπαλλήλων ὑπηρετουμένη. Λογικὴ ἦτις ὡς γνωστὸν καὶ θρόνους τὸ κατ' ἀρχὰς διαμοίρασεν, ἀπὸ τῆς Σουηδίας ἐν ἣ τελείως ἠυδοκίμησε, μέχρι τοῦ Μεξικοῦ ἐν τῷ ὁποίῳ ἐποτίσθη μὲ τὸ πνίξαν τὸν Ναπολέοντα Γ' αἷμα τοῦ Μαξιμιλιανοῦ.

Τὸ ἀκριβὲς εἶναι, ὅτι ἕκαστος λαὸς δὲν εἶναι ἀνώτερος ἑαυτοῦ, καὶ ὅτι τὸ πολιτικὸν ἔργον τοῦ νομοθέτου ἐξ ἅπαντος θὰ γίνῃ καὶ χρηματιστικόν, ἐὰν τὰ πράγματα τὸ καθιστῶσι τοιοῦτον. Ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην ἀμφιβάλλω ἂν 2 τοῖς ὁ, ἐφ' ὅλων τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἐλευθερωτέρας μερίδος τοῦ καθ' ἡμᾶς κόσμου ἐννοοῦσι τὴν πολιτειακὴν τῆς ὑπηρεσίαν ἐννοίαν πλειότερον τῆς οικονομικῆς. Παρῆλθε

μετά τῶν ἀρχαίων δημοκρατιῶν ἀνεπιστρεπτὴ ἡ ὑψηλὴ ἐκείνη ἔννοια τοῦ πολίτου, ὅστις γυμνόπους ἦτο κατελιγμένος ὑπὸ μόνῃς τῆς ἰδέας τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος του. Οὐχὶ ὅτι αἱ καταχρήσεις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐλείψαν ποτὲ ἐκ τῆς ἱστορίας. Θέλω ἀπλῶς νὰ βεβαιώσω ὅτι ἐποχαί, αἵτινες ἔχουσι πατέρας ὡς ὁ Βροῦτος καὶ μητέρας ὡς ἡ τοῦ Παυσανίου, εἶναι ἀξίαι ἰδιαιτέρας ἐκτιμήσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὸ κατακλύσαν τὸν νεώτερον βίον πολιτικο-οικονομικὸν τοῦτο φαινόμενον τῆς χρηματιστικῆς δηλαδὴ καλλιέργειας τῆς ἐπικρατείας.

Διὰ τὴν Ἑλλάδα αἱ διαστάσεις τοῦ φαινομένου τούτου εὐρύνονται ὁσημέραι. Αἱ συνεχεῖς τῶν Κυβερνήσεων μεταβολαὶ χρησιμεύουσιν ὡς ἐρεθιστικὰ ἐλατήρια, διὰ τῶν ὁποίων διαδοχικῶς ἐκτροχιάζεται σπουδαῖον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον μέρος τοῦ ζωηροτέρου τῆς χώρας πληθυσμοῦ, τὸ ὁποῖον, ἀνεξαρτήτως τοῦ πρὸς τὸ ἀρχεῖν δημοκρατικοῦ τῆς χώρας ἐνστίκτου, εἶναι βέβαιον ὅτι ἐπιδιώκει τὴν διαχείρησιν τῶν κοινῶν υποθέσεων μᾶλλον διὰ τὴν μισθοδοτικὴν αὐτῶν ιδιότητα.

Καὶ τῷ ὄντι ἐὰν θέσωμεν κατὰ μέρος τὰς πολιτειακὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐννοίας, ἀρκεῖ νὰ θεωρήσωμεν τὸ κυβερνᾶν ὡς μεγάλην τινα ἐπιχείρησιν, καὶ ἰδοὺ ἐν Ἑλλάδι τὸ χρηματικὸν πόρισμα αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς 35 περίπου ἑκατομμύρια, ποσότητα δηλαδὴ ἣτις δύναται νὰ ἐξασκήσῃ τὴν γοητείαν τῆς ἐντὸς λαοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ λοιπὸν ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα δὲν ἐξῆλθεν ἔτι τῆς ἀκριβῶς ἀτομικῆς ἀφετηρίας. Ὅσοι δὲν ἔχουσι τὰς εὐκολίας ἐκ τοιαύτης τινος σφαίρας, διευθύνονται πρὸς τὴν γενικὴν τῆς δημοσίας ἐπιχειρήσεως σφαίραν, τῆς ὁποίας, ὡς προεβρέθη, αἱ ἀνάγκαι τῶν κυβερνητικῶν μεταβολῶν ἀνοίγουσιν συνεχῶς τὰς θύρας. Ὑπὸ τοιούτους ὄρους ἐξηγεῖται ἡ πρὸς τὴν βιοποριστικὴν τῆς δημοσίας λειτουργίαν ἑννοίαν ἀκατάσχετος τροπὴ τοῦ ἡμετέρου πληθυσμοῦ. Ἐκαστος θέλει νὰ λάβῃ τὸ μέρος του ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τῆς κυβερνητικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀξίωμα εἶναι ἡ μόνη ὁδὸς, συμβαίνει

ἐξῶθεν τῶν ὑπουργείων ὁ δαιμόνιος ἐκείνος τοῦ Δάντου χόρος, καθ' ὃν οἱ μὲν ἀποβάλλουσιν οἱ δὲ κερδαίνουσιν ὅ,τι ἡ σύγκρουσις τῶν σωμάτων ἀφαιρεῖ καὶ δίδει μετὰ τοῦ πόνου τῆς λύπης ἅμα καὶ τῆς χαρᾶς.

Ὅσοι νομίζουσιν ὅτι εἶναι δυνατὸν διὰ θεσμοῦ τινος πολιτειακοῦ νὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ κυβερνητικῇ ταύτῃ βιομηχανίᾳ συναγωνιστῶν, μικρὰν ἔχουσιν ἰδέαν περὶ τοῦ ρεύματος, τὸ ὁποῖον ἐτοιμάζουσι κατὰ τοῦ ἐπιχειρηματιῶς των. Αἱ ἐθνικαὶ πληγαὶ ἐπουλοῦνται ὅπως καὶ αἱ τοῦ σώματος. Ὅταν δὲ ὁ φυσικὸς ὀργανισμὸς τὰς γενεᾶς, εἰ σημαίνει ἂν κλείωσιν αὐταὶ ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ἵνα ἀνοιξῶσι κατόπιν! Πρέπει λοιπὸν ἡ θεραπεία νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὰ θεμέλια τῆς κοινωνικῆς ὅπως καὶ τῆς ἀτομικῆς ὑπάρξεως. Τοῦτέστι πρόκειται περὶ ἐργασίας, τὴν ὁποίαν διὰ τὰ ἔθνη ἡ μὲν ζωτικὴ αὐτῶν δύναμις παρέχει, ἡ δὲ διάνοια τῶν μεγάλων αὐτῶν ἀνδρῶν κινεῖ. Ἐκάστη οὕτως ἐποχὴ ἔχει τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς καὶ ἡ ἡμετέρα δὲν δύναται νὰ κρυβῇ ὀπισθεν τοῦ δακτύλου τῆς.

Ἡ ἐκτεθεῖσα κατάστασις τῆς βιοποριστικῆς κυβερνήσεως τοῦ τόπου θὰ διαρκέσῃ μέχρι τῆς κανονικῆς ἀναπτύξεως τῶν διαφορῶν κλάδων τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς. Πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ βιομηχανικὴ ἀναμόρφωσις τοῦ λαοῦ, ἵνα ἐκλέξῃ οὗτος τὴν ἐπικερδεστέραν ὁδόν. Πολὺ ἀμφιβάλλω ἂν ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἐμπορο-βιομηχανικῇ κοινωνίᾳ δύναται νὰ στρατολογήσῃ ἡ πολιτικὴ μηχανὴ τοὺς λατρευτὰς ἐκείνους, οἵτινες ἐπὶ τέλους συντρίβονται ὑπὸ τὸ βάρος καὶ τὰς ἰδιοτρόπους κινήσεις αὐτῆς, μετὰ τῆς εὐκολίας, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἐπιγινώσκουσι τὰ ἐν ταῖς μεσογείοις τῶν ἐπαρχιῶν πρωτευούσαις γόνιμα τῆς ὑπαλλήλιας φυτώρια. Ἐνθυμοῦμαι τὰς ἐν ἔτει 1860 δυσυπερβλήτους δυσκολίας τῆς δημοσίας ἐν Ἐρμουπόλει ὑπηρεσίας εἰς προμήθειαν τοῦ ἀναγκαίου αὐτῇ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ ἀπέναντι τῆς ἀχμαζούσης ζητήσεως καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν μετριοτέρων ἱκανοτήτων ἐν τῇ οικονομικῇ τῆς νήσου ἐργασίᾳ.

Ἡ βιομηχανικὴ αὕτη ἔννοια τῆς διοικητικῆς τοῦ τόπου

ἀποκαταστάσεως κέκτηται μεγάλην σημασίαν. Πᾶν νέον βιομηχανικὸν κατάστημα, τὸ ὁποῖον συγκροτεῖται ἐν τῇ χώρᾳ, καταφέρει καίριον τραῦμα εἰς τὴν σπουδαρχικὴν τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας παρέχθασιν. Κατὰ τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ παραλείψω τὰ συμβαίνοντα ἐν τῷ πολιτικωτέρῳ τῶν ἡμετέρων χρόνων λαῶ. Ἄρκει νὰ ἀναφέρω ἓνα μόνον βιομηχανικὸν κλάδον τῆς Ἀγγλίας, ἵνα ἀποδειχθῇ ἡ σμικρότης τῆς κυβερνητικῆς βιομηχανίας ἐν τῷ ὅλῳ τῶν ἀτόμων βιοποριστικῶ ὀργανισμῶ. Θέλουσι βεβαίως ἐκπλαγεῖ οἱ θαμῶνες τῶν ὑπουργικῶν τῆς Ἑλλάδος αἰθουσῶν, ἀλλ' εἶναι ἀκριβέστατον ὅτι μόνη ἡ σιδηροδρομικὴ βιομηχανία τῆς Ἀγγλίας συντηρεῖ 274 535 ὑπαλλήλους, δηλαδὴ πλεόν τοῦ ἔκτου τοῦ ὅλου Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ!

Μεταξὺ αὐτῶν ἡ κυρίως Ἀγγλία ὑπολογίζει 228 958, ἡ Σκωτία 34 203 καὶ ἡ Ἴρλανδία 14 554. Ἡ κλίμαξ αὕτη μαρτυρεῖ τὴν διεύθυνσιν τῆς κεντρικῆς τοῦ ὅλου ἀναπτύξεως. Μεταξὺ τῶν διαφόρων σιδηροδρομικῶν ἐταιριῶν μία ἔχει πλείονας τῶν 40 χιλ. ὑπαλλήλους (London North Western), μία πλείονας τῶν 30 χιλ. (Midland), δύο πλείονας τῶν 25 χιλ. (Great Western καὶ North Eastern), 1 πλείονας τῶν 15 χιλ., 5 πλείονας τῶν 10 χιλ., 10 πλείονας τῶν 2 χιλ. καὶ αἱ λοιπαὶ μικρότερα ποσά. Ἴδου πῶς διανέμεται ὁ μέγας οὗτος ἀριθμὸς τῶν σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας συνέλεξεν ἐσχάτως ἡ βουλὴ τῶν Λόρδων.

Ἐμπορικὴ κίνησις	106 741	Τηλεγραφηταὶ	2 672	} ὅλον 274 535
Ἰλικόν	82 854	Λογισταὶ	2 149	
Μηχανικοὶ	59 542	Καταστήματα	2 403	
Διάφορα ἔργα	12 867	Ἐπιτηρηταὶ	1 610	
Θερμασταὶ	3 132	Γραμματεῖς	868	

Πόσον μικρὸς ὁ τελευταῖος ἀριθμὸς τοῦ προσωπικοῦ τῶν γραφείων, θὰ ἔλεγεν ὁ ἀπαιτητικὸς τῶν Ἀθηνῶν σπουδαρχίδης! Σημεῖον ὅτι δὲν ἀπέκτησεν ἔτι ἀκριβῆ ἔννοιαν περὶ τῆς ἀρμονικωτέρας διαμοιράσεως τῶν διαφόρων τῆς βιομη-

χανίας ἔργων. Ἐννοῶ ὅτι ἡ γλῶσσα τῶν προσωπικῶν ὑπηρεσιῶν, ὅσον αὐταὶ λεπτύνονται, τόσο καθίσταται ἡδονικωτέρα. Ἐν τούτοις ὑπὸ τὸν κάλυκα τῆς ἡδονῆς ταύτης κρύπτεται δηλητήριο, ἐξ οὗ ἐποτίσθησαν ὅσοι λαοὶ, ὀρμητικῶς σπεύσαντες εἰς τὴν ἀπόλαυσίν τῆς, δὲν εἶχον ἀρκετὴν δύναμιν, ἵνα φράξωσι τὸ οὖς εἰς τὸ δόλιον τῆς ὑπηρετικῆς Σειρήνος ἄσμα.

ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(1829).

Ἐξ ὅλου τοῦ προηγούμενου κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον αὐτοσχεδίου ἐπαναστατικοῦ τῆς Ἑλλάδος ναυτικοῦ, ὁ ἐθνικὸς ἡμῶν στόλος ἀπετελεῖτο κατὰ τὸ 1827—28 ἐξ ἑπτὰ πλοίων, ἧτοι ἐνὸς δικρότου (Ἑλλάς), μιᾶς κορβέτας (Ἰδρα), δύο ἀτμοκινήτων (Καρτερία, Ἐπιχείρησις) καὶ τριῶν κανονιοφόρων (Ἐλβετία, Βαυαρία, Φιλελληνίς). Ἐκτὸς αὐτῶν διετέλουν ἐν τῷ κατὰ τὸν Πόρον ναυστάθμῳ 36 πλοῖα διαφόρων εἰδῶν, τὰ πλεῖστα ἄχρηστα, ὀλοσχερῶς ἔκτοτε ἐγκαταλειφθέντα. Τοιαύτη ἦτο ἡ ναυτικὴ τοῦ τόπου δύναμις, ὅτε ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῶν κοινῶν πραγμάτων ὁ Κυβερνήτης. Εἶναι δὲ ἀναγκαῖα ἡ πληροφορία αὕτη, ἵνα συνδυασθῇ πρὸς τὰ μετὰ ἐν ἔτος πορίσματα τῆς ναυτικῆς αὐτοῦ προνοίας, εἰς ἀπόδειξιν ὅτι ὁσάκις ἔρχεται ὁ προσήκων ἄνθρωπος δὲν βραδύνουσι καὶ τὰ προσήκοντα ἔργα.

Ἀπὸ τῶν 7 ἐκείνων πολεμικῶν πλοίων ἡ ναυτικὴ δύναμις τῆς Ἑλλάδος προεβιάσθη τῷ 1829 εἰς 56. Ἴδου πῶς διενέμετο αὕτη κατὰ πλοῖα καὶ πυροβόλα. Ἀντιγράφω ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 987 τῆς 8 Ἰουλίου 1829 ἐγγράφου τοῦ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν Γενικοῦ Φροντιστηρίου.

Όνομα πλοίου	Είδος	Πυροβόλα	Όνομα πλοίου	Είδος	Πυροβόλα
Ἑλλάς	Φρεγάτα	64	Ἄγ. Νικόλαος	Μύστικον	1
Ἰδρα	Κορβέτα	26	Θέτις	Βελλοῦ	1
Καρτερία	Ἄτμοκίνητα	8	Νηκίς	»	1
Ἐπιχειρήσεις	»	8	Ἀσπασία	»	1
Ἐρμῆς	»	4	Σαπφώ	»	1
Ἀντίζηλος	Βρίκιον	10	Τερψιχόρη	»	1
Θησεύς	»	4	Ἀριάδνη	»	1
Ἀχιλλεύς	»	4	Καλυψώ	»	1
Κίμβρος	»	10	Ἀμφιτρίτη	»	1
Εὐχαρίς	Βρικογόλετον	10	Γοργώ	»	1
Λέδη Κόδριγκτων	Γολέτα	12	Καλυδών	»	1
Λήδα	»	8	Διώνη	»	1
Σμύρνα	»	10	Ἐχινάς	»	1
Ἄργος	»	6	Χαρικλεια	»	1
Βαυαρία	κανονοφόρος	3	Ἑλένη	»	1
Φιλελληνίς	»	3	Κασσάνδρα	»	1
Ἀμβρακία	»	3	Καλλιόπη	»	1
Ἑλθετία	»	1	Ναυπλία	»	1
Μειδουσα	»	1	Κάστωρ	»	1
Εὐπλοῦς	Μυστικογούλετ.	1	Πολυδεύκης	»	1
Κλειώ	Γαλεώτα	1	Σφραῖρος	Πέραμα	1
Μεσολόγγιον	Μπόδος	1	Ποσειδών	»	1
Αἴολος	Κόττερον	1	Γοργώ	»	1
Ζέφυρος	»	1	Θαλασσομάχος	Ταχύπλοον	1
Ἐρμῆς	»	1	Κώνωψ	»	1
Ἀκαρνανίς	Τράττα	1	Ἐπίδαυρος	»	1
Ἐχθρολέτις	»	1	Κυδωνία	Φορτηγόν	1
Μάλτεζα	»	1	Ἄγ. Νικόλαος	»	1

Ἡ πρακτικὴ δύναμις τοῦ ἐθνικοῦ τούτου στόλου δύναται νὰ μελετηθῇ τριχῶς. Α' ἐκ τοῦ στόματος τῶν πυροβόλων του, τὰ ὁποῖα συνεποσοῦντο εἰς 328, Β' ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ πληρώματος, τὸ ὁποῖον ἐνῶ τὸν ἐκίνει συγχρόνως καὶ ἐξεπαιδεύετο, καὶ Γ' ἐκ τῆς οικονομικῆς τοῦ ὄλου διαχειρίσεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελευταίαν πρέπει νὰ μάθωσιν οἱ σήμερον τὰ ναυτικὰ ἡμῶν πράγματα διαπεπιστευμένοι, ὅτι τοσαύτη δύναμις καταρτίσθη καὶ ἐπὶ 14 μῆνας συνετηρήθη δι' ὕλικῆς δαπάνης 2 863 944 γροσίων, ὅτι ἐνῶ ἡ Κυβέρνησις εἶχεν ἀφήσει ἐλαστικὴν τὴν καθ' ἑκα-

στον ναύτην μηνιαίαν διαχειρίσιν τῆς δαπάνης, ἐπὶ μισθῶν μὲν 67 $\frac{1}{2}$ γρ. ἐπὶ τροφῶν δὲ 25 $\frac{1}{2}$, ἡ χρῆσις περιωρίσθη εἰς 52 γρ. κατὰ τοὺς πρώτους καὶ 15 γρ. διὰ τὰς δευτέρας. Μέχρι τοσαύτης τιμιότητος καὶ προσοχῆς τὰ πράγματα τότε ἐκινουνοτο.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν δύναμιν τοῦ πυρὸς καὶ τῶν ἀνδρῶν, ὁ ἐκλεκτὸς ἐκεῖνος στόλος ἐλογίζετο ἐν ταῖς ἡμετέραις θαλάσσαις ὡς μεγάλη διὰ τὴν Ἀνατολὴν πρακτικὴ ἐγγύησις. Ἄλλ' ἔκτοτε αἱ ἰδέαι μετεβλήθησαν καὶ φαίνεται ἀκόμη ζήτημα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ λύσῃ ἡ Πυθία: «πόθεν αἱ περαιτέρω τύχαι τοῦ Ἑλληνισμοῦ.» Τοιοῦτοτρόπως ἀνάγκη νὰ μετρήσωμεν τὰ παράλια καὶ τὴν φυλετικὴν διασπορὰν ἡμῶν καὶ νὰ περιμείνωμεν τὸν Θεμιστοκλῆ, ἵνα κατασκευάσῃ νέα ξύλινα τείχη.

ΚΡΕΩΠΩΛΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.

Μεθ' ὅλας τὰς νεωτέρας προόδους τοῦ οικονομικοῦ πνεύματος μένει πάντοτε ὑπὸ συζήτησιν ἱκανὸς ἀριθμὸς ἀληθειῶν. Τοιοῦτοτρόπως ἢ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ἐλευθερία ἀπέδειξε μὲν τὰ ἀπαράγραπτα δικαιώματά της, ποσάκις ὅμως ἐν τῇ ἐφαρμογῇ βλέπει τις ταῦτα καταπατώμενα! Ἐάν π. γ. πωλῆς σίδηρον, ὕφασμα, χρῆσιν οἰκίας κλπ., εἶσαι πάντῃ ἐλεύθερος· ἐάν ὅμως προτιθεσαι νὰ πωλήσῃς τὸ κρέας τοῦ βοῦς σου, τὴν ἄγρην τοῦ δικτύου σου, τὸν ἄρτον τοῦ κλιβάνου σου, ἰδοὺ τὸ ἄρθρον 59 τοῦ ἀπὸ 6 Ἀπριλίου 1835 Διατάγματος, ἵνα σὲ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν διατίμησιν τῆς ἀρχῆς. Παραλείπω τὰς ἄλλας περιστάσεις τῆς πρὸς τὴν καθαρὰν θεωρίαν διαφωνίας τῆς πρακτικῆς, εἴτε ἀπὸ προνομίων εἴτε ἀπὸ ἀστυνομικῶν καὶ ἄλλων περιορισμῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κρεωπωλικὴν βιομηχανίαν, τὸ ἄρθρον ἰδιαιτέρως 45 τοῦ προμνησθέντος διατάγματος ὀρίζει «ὅτι ἡ πώλησις τοῦ κρέατος ὑπόκειται εἰς τὸ παρὰ τῆς ἀρχῆς ὁ-

ριζόμενον τίμημα, ὑπὲρ τὸ ὅποιον δὲν δύναται νὰ πωλῆ κανεὶς· ὁ δὲ παραβάτης θέλει καταδιώκεσθαι κατὰ τὰ ἄρθρα 584 καὶ 586 τοῦ ποινικοῦ νόμου,» ἐπὶ ποινῇ δηλαδὴ προστίμου, ἐν γένει μὲν 10—100 δραχμῶν, εἰδικῶς δὲ, διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς ὑπὲρ τὴν τεταγμένην διατίμησιν πωλήσεως, 30—300 δρ., πρὸς τὰς ὁποίας τὸ ἄρθρον 587 τοῦ Ποινικοῦ νόμου φιλοδωρεῖ καὶ κράτησιν 1—6 ἑβδομάδων, ἐὰν ἡ παράβασις ἐγένετο «ἐν καιρῷ δημοσίας ταραχῆς».

Κατὰ πόσον ὅμως ἡ διοικητικὴ διατίμησις τῆς πωλήσεως τοῦ κρέατος, ὡς καὶ πάσης ἄλλης περιουσίας, συμβιάζεται πρὸς τὸ Σύνταγμα, δύναται νὰ μαρτυρήσῃ ἀπλοῦν τὸ γράμμα τοῦ 17^{ου} ἄρθρου αὐτοῦ. Τὸ ἀντιγράφω κατὰ σκοπόν: «Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας του εἰμὴ διὰ δημοσίαν ἀνάγκην, προσηκόντως ἀποδεδειγμένην, ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει, πάντοτε προηγουμένης ἀποζημιώσεως». Ἐὰν τοῦτο ἀληθεύῃ διὰ τὴν οἰκίαν, μήπως δὲν ἀληθεύει καὶ διὰ τὸ ποίμνιον; ὑπάρχει ἄρα γε διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν; Ἄλλ' ἡ ἀξία εἶναι αὐτὴ ἡ ἰδιοκτησία. Οὐδὲ πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ θεμελιώδης νόμος εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀνευ ἀξίας πραγμάτων. Ὡστε, ἂν ἀνήκῃ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἡ ἀξία τῆς ἰδιοκτησίας του, τίνος ἕνεκα πρέπει νὰ στερηθῇ μέρος αὐτῆς ὁ εἰς ὁκάδας κρέατος κατακερματίζων τὸν βόυν του;

Κατὰ τῆς λογικῆς ταύτης σειρᾶς παρίσταται τὸ ἀστυνομικὸν τῆς πόλεως συμφέρον. Οἱ καταναλωταὶ πρέπει νὰ φάγωσι κρέας καὶ ἐπειδὴ ἐνδέχεται νὰ τοῖς τὸ πωλήσωσι εἰς μεγάλας τιμὰς οἱ κρεωπῶλαι, ἡ διατίμησις τῆς ἀρχῆς ἀποβαίνει αὐτόχρημα δημοσία ἀνάγκη. Καὶ ὅμως ὁ συλλογισμὸς οὗτος κλονίζεται ἐκ τῶν θεμελιῶν αὐτοῦ. Ἐὰν προέρχεται ἐκ τῶν μισθούντων οἰκίαν ἢ πωλούντων ἐμπορεύματα καὶ ὑπηρεσίας, πρέπει καὶ αὐτοὶ νὰ ἐνοικιάσωσιν εὐθηνότερον, ὅπως καὶ οἱ ἔμποροι νὰ πωλήσωσιν εἰς μικρότερας τιμὰς καὶ οἱ παντὸς εἶδους ἐργάται νὰ εὐχαριστηθῶσιν εἰς μικροτέρους μισθοὺς. Ἐὰν ὅμως προέρχεται ἀπὸ τὸ

κηδεμονικὸν πνεῦμα τῶν ἀρχόντων, θὰ συνεβούλευον πρῶτον αὐτοῖς νὰ κλίνωσι γόνυ ἐνώπιον τοῦ θεμελιώδους θεσμοῦ, ὅστις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἰδιοκτησίας ἐννοεῖ πλειότερον τῆς διοικητικῆς κηδεμονίας τὴν προηγουμένην ἀποζημιώσιν. Μένει οὕτως ἐλευθέρα ἡ φιλανθρωπικὴ ὑπὲρ τῆς γενικῆς καταναλώσεως τοῦ κρέατος ἐπικουρία τοῦ δημοσίου θησαυροῦ, ἂν τῷ ὄντι ἡ διοικητικὴ ἐπιστήμη ἠδύνατο νὰ ἀπολήξῃ εἰς τοιαύτην ἐκτροματικὴν μεταβολὴν τῆς κοινωνίας εἰς κοινόβιον.

Ἐν γένει αἱ ἐκ μέρους τῆς ἀρχῆς διατιμήσεις τῶν πραγματικῶν ἀντίκεινται εἰς τὰς ἀπλουστεράς τῆς οικονομικῆς ἐπιστήμης ἀρχάς. Ὁ καλλίτερος μεταξὺ πωλητῶν καὶ ἀγοραστῶν μεσίτης εἶναι ἡ δύναμις τοῦ συναγωνισμοῦ. Ἡ δύναμις αὕτη πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἐν τῇ ὀλοκληρίᾳ τῆς, τοῦτέστιν οὐ μόνον ἐν τῇ στιγμιαίᾳ καταστάσει δεδομένης ἀγορᾶς, ἀλλ' ἐν τῇ ὄλῃ ἀλληλουχίᾳ τῶν προμηθειῶν ταύτης, τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ τῶν περιμενομένων, ὡς καὶ τῶν παντὸς εἶδους πληροφοριῶν περὶ τε τὴν παραγωγὴν, εἰσαγωγὴν, ἐξαγωγὴν, καὶ κατανάλωσιν. Κατὰ τοῦτο αἱ δημοσιεύσεις τοῦ τύπου παρὰ τὰ μακρὰ τῆς ἀφρημένης πολιτικῆς ἄρθρα ἠδύναντο νὰ φιλοξενῶσι καὶ τῆς πρακτικῆς οικονομίας τὰς διαφόρους μελέτας, δι' ὅλης τῆς ποικιλίας καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ ἐμπνέει εἰς τοὺς πυκνοὺς πληθυσμοὺς ἢ κατανάλωσις τῶν πρώτων καὶ τῶν δευτέρων ἐφοδίων τῆς ζωῆς.

Ἄλλ' ὑποθέτω ὅτι ἐλλείπει τοιαύτη ἐν τῇ ἡμερησίᾳ δημοσιογραφία τάσις, ἡ τί ἐμποδίζει τὴν ἀστυνομικὴν ἀρχὴν ἵνα κοινοποιῇ εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς τὰς ἐν αὐτῇ συγκεντρουμένας εἰδήσεις; Ἐνῷ δὲ ἐννοῶ τοιαύτην πρόνοιαν τῶν διοικούντων πρὸς τοὺς διοικουμένους, εἰς τοὺς τελευταίους ἀπόκειται ἡ, ἐν γνώσει πλέον τῶν ὄρων τῆς ἀγορᾶς, περαιτέρω εἰς τὸ ζήτημα τῶν τιμῶν συνενόησις. Τοιοῦτοτρόπως ἀξία πάσης συστάσεως εἶναι ἡ ἐν τῇ Γαλλικῇ πόλει Lille ἐπ' ἐσχάτων πρακτικὴ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, ἥτις κατὰ πᾶσαν παρασκευὴν δημοσιεύει ἐν ταῖς

ἐγκωρίοις ἐφημερίσι καὶ τοιχοκολλᾶ εἰς τὸ δημαρχεῖον, τὰς ἀγορὰς καὶ τοὺς διαφόρους ἀστυνομικούς σταθμούς τὰς ἐπὶ τοῦ ὄλου τῆς περιφερείας τῆς τρεχούσας τιμὰς τοῦ κρέατος, πρὸς διευκόλυνσιν τῆς μεταξὺ καταναλωτῶν καὶ πωλητῶν ἀδόλου καὶ ἐξ ἑαυτῶν ἐλευθέρας λύσεως τοῦ ζητήματος τῶν τιμῶν.

Ἡ ἀρχὴ τῶν διατιμήσεων συνδέεται πρὸς τὰς μεσαιωνικάς μᾶλλον τῆς οἰκονομικῆς ιδέας. Ἀπὸ τῆς ἀρχαίας Ἰνδικῆς νομοθεσίας, ἣτις κατὰ πᾶν δεκαπενθήμερον ἀπῆτει τὴν διατίμησιν τῶν προϊόντων τῆς γῆς, μέχρι τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 13^{ου} μ. Χ. αἰῶνος διατιμήσεων τοῦ ἄρτου, μικρὰ ὑπάρχει ἡ οἰκονομικὴ ἀπόστασις. Περισσότερον ἐξηγεῖται ἡ διατίμησις ὅταν πρόκειται περὶ μονοπωλίου, τὸ ὅποιον ἡ πολιτεία καθιεροῖ. Χωρὶς νὰ ἐξετάσω τοὺς ὑπὲρ καὶ κατὰ λόγους ὡς πρὸς τὴν ὑπαρξίν τοῦ προνομίου, εἶναι φανερόν ὅτι ἂν π. χ. ἐξασφαλίζηται τὸ δικαίωμα τῆς πωλήσεως εἰδους τινὸς ἐμπορευμάτων εἰς δεδομένον ἀριθμὸν προσώπων, ἀναπόφευκτον εἶναι νὰ μὴ παραδοθῶσιν εἰς χεῖρας αὐτῶν δέσμιοι οἱ καταναλωταί. Τότε ἀνώτερός τις ὄρος εἰς τὰς τιμὰς τῶν πωλήσεων εἶναι ἡ ἀπλουστέρα τῆς λογικῆς ἀνάγκη.

Ἐκ τῆς πρακτικῆς ταύτης ιδέας ἀναφαίνεται ἐκ νέου τὸ ζήτημα τῶν ἐν Ἑλλάδι διατιμήσεων τῆς κρεωπωλικῆς βιομηχανίας. Ἐὰν διὰ τὴν πόλιν π. χ. τῶν Ἀθηνῶν περιωρίζετο ἡ πώλησις τοῦ κρέατος ἐντὸς τῶν ἀρχαίων τειχῶν τῆς ὑπαρχούσης ἀγορᾶς, καὶ ἀπηγορεύετο ἡ ἐν τοῖς λοιποῖς τμήμασι τῆς πόλεως ἀπὸ ἄλλων καταστημάτων κρεωπωλία, ἡ τοιαύτη καταπάτησις τῆς ἐλευθερίας τῆς βιομηχανίας θὰ προεκάλει κατ' ἀνάγκην τὸ ἀντιζύγιον τῆς ἀστυνομικῆς διατιμήσεως ἐναντίον τῆς προνομιακῆς, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ εὐαρίθμων κρεωπωλῶν ἐκμεταλλεύσεως τῆς εὐρείας τῶν καταναλωτῶν τάξεως (1). Ὅταν ὁμως ὁ

(1) Τὸ φαινόμενον τοῦτο παρατηρήθη τῷ 1822 ἐν Παρισίοις, πωλουμένου τοῦ κρέατος εἰς διπλασίαν τιμὴν τῆς ὅσης ἠδύνατο νὰ ἐπι-

καταμερισμὸς τῆς κρεωπωλίας, κατὰ συνοικίας καὶ καταστήματα ἰδιαίτερα, ἀνήκει οὐσιωδῶς εἰς τὴν εὐρυτέραν τῆς ἀστικῆς κοινωνίας ἀνάπτυξιν, ὑπὸ πᾶσαν τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς ἐπιτήρησιν, τότε λείπει μὲν ἀφ' ἐνὸς ἡ ιδέα τοῦ μονοπωλίου, ἀτονεῖ δὲ καὶ ἡ χρησιμότης τῆς ἐναντίον αὐτοῦ διατιμήσεως.

Κατὰ τοῦτο ἡ ἐν Ἑλλάδι κρεωπωλικὴ βιομηχανία πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς κανονικῶς ἐλευθέρα. Κατὰ τὸ ἄρθρον 34 τοῦ ἀγορανομικοῦ διατάγματος «εἰς καμμίαν περίπτωσιν καὶ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει δὲν πρέπει νὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν κρεωπωλῶν.» Ἡ ἐξάσκησις τῆς βιομηχανίας ταύτης δὲν εἶναι αὐστηρῶς προσδιωρισμένη εἰς τοῦτο ἡ ἐκεῖνο τὸ μέρος. Πρὸς ἐνέργειαν ἀπλῶς τῆς ἀστυνομικῆς ἐπιτηρήσεως, κατὰ τὸ ἄρθρον 33 τοῦ αὐτοῦ διατάγματος «ἐκαστος κρεοπωλῆς ὀφείλει πρὶν ἢ μετέλθῃ τὸ ἐμπόριον τοῦτο νὰ κάμῃ τὴν περὶ τούτου δηλοποίησιν εἰς τὸν δήμαρχον, ὁ ὁποῖος θέλει πληροφορηθῇ ἐὰν τὸ σημειωθὲν μέρος διὰ κρεπωλεῖον δὲν ἤθελεν ἔχει κανὲν κακὸν ἀποτέλεσμα ὡς πρὸς τὴν κοινὴν εὐταξίαν καὶ τὴν ὑγίαν. Ἀφοῦ λάβῃ εὐχαρίστους πληροφορίας περὶ τούτου, τότε πρέπει νὰ ἐκδώσῃ τὸ ἔγγραφον τῆς ἀδείας, ἄνευ τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κρεωπώλου δὲν δύναται νὰ ἐξασκηθῇ,» ἐπιφυλαττομένης τῆς προσφυγῆς τῶν ὄσων ἡ αἰτήσεις ἤθελεν ἀπορριφθῇ εἰς τὴν προϊσταμένην διοικητικὴν ἀρχήν.

Ἐὰν συνδυάσωμεν τὰς διατάξεις ταύτας πρὸς ἀλλήλας, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι, ἐν πόλει καλῶς ὑπὸ ἀστυνομικὴν ἐποψίν ὀργανισμένη, δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ συντριβῇ ὁ ἐν τῷ ἄρθρῳ 34 γενικὸς περὶ ἐλευθερίας ἐν τῇ κρεωπωλικῇ βιομηχανίᾳ σκοπὸς ἐπὶ τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 33 ιδέας τῆς ἐπιτηρήσεως διὰ τῆς εὐκολίας, τὴν ὁποίαν παρέ-

τύχη ἡ κερδοσκοπία ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ συναγωνισμοῦ. Οὕτως ὁμως ἐξηγεῖται, λέγει ὁ Say ἐν ταῖς παραδόσεσιν αὐτοῦ (τόμ. 1, μέρ. 4 κεφ. 9), τίνος ἕνεκα τὸ εἰς κρεωπωλίαν δικαίωμα ἐπωλεῖτο ἀντὶ 100 000 φρ. καὶ πλέον ἔτι.

χει ἢ ἐντὸς στενοῦ χώρου συγκέντρωσις τῶν κρεωπωλείων. Καὶ ἡ ὑπόθεσις δὲ τοῦ ἐν αὐτοῖς κινδύνου δὲν εἶναι ἀφιλονεϊκῆτος. Τούλάχιστον μεταξὺ κρεωπωλείου καὶ οἰνοπωλείου περιττὸν νὰ ἀποδειχθῇ τὸ ἐπικινδυνωδέστερον. Καὶ ὅμως οἰνοπωλεῖα βλέπει τις ἀπανταχοῦ, κρεωπωλεῖα δὲ ἀκούω ὅτι συζητεῖται, ἂν δύνανται νὰ καταρτισθῶσι ἐκεῖ ὅπου ὁ ἀστυνομικὸς ποῦς χαράττει κανονικῶς τὰ ἔγνη του. Ἐννοεῖται ὅτι πρὸς τὰς παρατηρήσεις ταύτας εἶναι ἐντελῶς ἀσχετος ἡ ἀηδὴς κατάχρησις τῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Ἀθηνῶν κινήτων κρεωπωλῶν, ἐφ' ὧν ἰδανικὴ ἡ ἀστυνομικὴ ἐπιτήρησις καὶ σπουδαιότατος ἀληθῶς ὁ νοσολογικὸς κίνδυνος.

Ἐξαιρουμένης τῆς καταχρήσεως ταύτης, ὑπολείπεται ἡ τακτοποίησις τῆς Ἀθηναϊκῆς πρακτικῆς. Ἐκτὸς τῆς κεντρικῆς ἀγορᾶς εἰς διάφορα μέρη τῆς πόλεως ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐξασκεῖται ἐλευθέρως ἡ κρεωπωλικὴ βιομηχανία. Προηγεῖται ἀστυνομικὴ ἔγκρισις ἢ ἐλλείπει παντάπασι τοιαύτη, δὲν ἐρευνῶ. Ἄρκει ὅτι ἀπέδειξα ὅτι ὀφείλει ἡ διοίκησις νὰ χορηγήσῃ αὐτήν. Δι' αὐτοῦ δὲ τοῦ τρόπου δύναται καὶ ἡ κινήτη, οὕτως εἰπεῖν, κρεωπωλία νὰ μεταβληθῇ εἰς μόνιμον, νὰ θεραπευθῇ δὲ ἡ κατάχρησις οὐχὶ διὰ τῆς ἐν τῇ ἄκρᾳ συγκέντρώσει ὑλικῆς βίας, ἐνώπιον τῆς ὁποίας δὲν ἀντέχουσιν οἱ μικροὶ τῆς βιομηχανίας ἐργάται, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀστυνομικῆς συμφιλιώσεως τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἀναγκῶν. Κατὰ τοῦτο περίεργος θὰ ἦτο ἡ ἔρευνα περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν Ἀθήναις ἐργαζομένων τῆν κρεωπωλίαν ἀπὸ τε τῆς κεντρικῆς ἀγορᾶς καὶ ἀπὸ λοιπῶν τῆς πόλεως μερῶν. Ἄλλ' ἐνῶ ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τελευταίους, ἐλλείπουσιν ἀκριβεῖς τῆς Καταστατικῆς πληροφορίαι, οἱ πρῶτοι (ἐκτὸς τοῦ παντοειδοῦς ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ) ἀναδιβάζονται εἰς 51 πρόσωπα, ἐξ ὧν 2 μὲν ἐργάζονται κατὰ μόνους, τὰ λοιπὰ δὲ ἀποτελοῦσιν ἕνδεκα ἐταιρίας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον οἰκονομικῶς ἰσχυράς. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ περιορισθῇ ἡ κρεωπωλία ἐν ταῖς χερσὶ τῶν 13 τούτων τῆς κεντρικῆς ἀγορᾶς καταστημάτων, θὰ ἀνελόγουν πρὸς

ἕκαστον ἐξ αὐτῶν πέντε περίπου χιλιάδες κατοίκων τῆς πρωτευούσης. Σπουδαία ἦτοι βιομηχανικὴ καλλιέργεια, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ ἐκτὸς τῆς κεντρικῆς ἀγορᾶς κρεωπωλία ἐπιζητεῖ τὸ ἀνήκον τῇ οἰκονομικῇ ἀσθενείᾳ τῆς μέρους.

Ἐν γένει ἡ ἐλευθερία τῆς βιομηχανίας ἀποτελεῖ τὸν κανόνα ἐν πᾶσι τοῖς κλάδοις τῆς ἐθνικῆς ἐργασίας, καὶ εἶναι ἡ οἰκονομικὴ ψυχὴ τῶν ἐλευθέρων πολιτευμάτων. Κατὰ πόσον ὑπηρετεῖται τὸ κοινὸν συμφέρον διὰ τοῦ συναγωνισμοῦ τῶν βιομηχάνων εἶναι ἐπίσης λίαν φανερόν. Οἱ περιορισμοὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν καὶ αἱ διατιμήσεις τῶν προϊόντων μαρτυροῦσιν δυσαρμονικὴν τῆς κοινωνίας ἀνάπτυξιν, εἴτε ἀπέναντι τῶν πωλητῶν εἴτε ἀπέναντι τῶν ἀγορασῶν⁽¹⁾. Ἄλλ' ὑποθέτω ὅτι ἡ διοικητικὴ ἐφαρμογὴ κατανικᾶ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀνάλυσιν καὶ ὅτι ἀπὸ ἐξαιρετικῆς τινος ἀνάγκης ἢ διατίμησις εἶναι ἀναπόφευκτος. Ἀνήκει ἄρα γε εἰς τὸ δοκοῦν τῆς διοικητικῆς κηδεμονίας ὁ προσδιορισμὸς τῶν τιμῶν ἢ ὑπάρχουσιν οἰκονομικαὶ τινες βάσεις, ἐκ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ μελετήσωμεν τὰς ἀσφαλεστεράς;

Ἐν πρώτοις ἀπαραίτητος εἶναι ἡ γνῶσις τῶν τιμῶν καθ' ἃς πωλοῦνται τὰ πρὸς σφαγὴν ζῶα, ὡς καὶ τοῦ βάρους καὶ τῆς ποιότητος αὐτῶν. Ὁ σχηματισμὸς εἰδικῆς τινος πρὸς ταῦτα ἀγορᾶς εἶναι προεισαγωγικὸς ὅρος καὶ ὑποθετεῖ ὅτι ἡ κρεωπωλικὴ βιομηχανία διαιρεῖται εἰς διαφόρους κλάδους (κτηνοτρόφοι, ἔμποροι ζώων καὶ κρεάτων συλλήβδην καὶ τμηματικῶς), οἵτινες κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ συναντηθῶσιν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ, οὕτως εἰπεῖν, ἀγορᾷ ταύτη τοῦ ἐπαγγέλματος. Δοθέντος ὅτι ἡ ἀρχὴ παρακολουθεῖ

(1) Ἡ κρεωπωλία ἐν τῷ πλείστῳ τῆς Εὐρώπης (Ἀγγλία, Πρωσσία, Ἑλβετία, Ἰταλία, Βέλγιον) ἀγνοεῖ τὰς ἀστυνομικὰς διατιμήσεις. Ὅσον ἀφορᾷ ἰδιαιτέρως τὸ Λονδίνον, οἱ κρεωπωλῆται αὐτοῦ ἀποτελοῦσιν ἰσχυρὰν καὶ πλουσίαν συντεχνίαν, οὐχὶ ἀπὸ τινος νόμου ἢ ἰδιαιτέρου προνομίου, ἀλλ' ἀπὸ ἐταιριστικῆς τῶν ἐμοτέχνων συμπράξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλονται αἱ δύο μέγιστα τοῦ κόσμου κρεωπωλικαὶ ἀγοραὶ ἐν **Leadenhall** καὶ **Newgate**.

πάντοτε τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ ταύτῃ συμβαίνοντα περὶ τὰς τιμὰς, τὰς ζυγίσεις καὶ τὰς ποιότητας, εὐκόλον εἶναι νὰ κατασκευάσῃ δι' ἐκάστην ποιότητα (μεταξὺ τριῶν τῶν κυριωτέρων) μέσον τινα ἀριθμὸν τιμῶν, τὸν ὁποῖον διαιροῦσα διὰ τοῦ βάρους εὐρίσκει τὴν κατ' ὄκαν τιμὴν. Εἰς αὐτὴν δὲ πρέπει ἐν συνόλῳ νὰ προστεθῶσι καὶ 50 περίπου τοῖς 100 διὰ τὰς εἰς ἃς ὑποβάλλεται ὁ κρεωπώλης δαπάνας εἰς μεταφορὰν, σφαγὴν τῶν ζώων, φυσικὴν φθορὰν τοῦ κρέατος, δημόσια δικαιώματα κλπ.

Ἀπέναντι τῆς μεθόδου ταύτης, ἣτις ἔχει τι ἐλαστικὸν καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις αὐθαίρετον, παρίσταται ἡ ἐξῆς τελειότερα καὶ λεπτομερεστέρα. Μετὰ τὴν σφαγὴν εὐρίσκειται τὸ καθαρὸν βᾶρος τοῦ ζώου καὶ κατὰ τὸν μέσον ὄρον τῶν ἐν τῇ προεισαγωγικῇ ἀγορᾷ τιμῶν ὀρίζεται ἡ χρηματικὴ τοῦ ὄλου ἀξία, π. χ. ἐπὶ βοῶς δραχμαὶ 250. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο προστίθενται αἱ ἀναλογοῦσαι πρὸς ἕκαστον βοῦν δαπάναι, οἱ δημοτικοὶ καὶ λοιποὶ φόροι, αἱ δαπάναι τοῦ σφαγείου, ἡ ζημία τοῦ κρέατος, καὶ τὸ κέρδος τοῦ κρεωπώλου, τὸ ὅλον ἔστω 80 δραχμαί. Ἐκ τοῦ ποσοῦ δὲ τούτου τῶν δραχμῶν 330 ἀφαιρεῖται ἡ ἀξία τοῦ δέρματος, τοῦ ἀλείμματος καὶ τῶν λοιπῶν ἐκτὸς τοῦ κρέατος ἰδιαίτερος πωλουμένων συστατικῶν τοῦ ζώου. Ὑποθέτω ὅτι ἡ ἀξία αὐτῶν ἀναβαίνει ἐπὶ τοῦ ὄλου βοῶς εἰς δραχμάς 50—70. Τὸ ὑπόλοιπον ἀποτελεῖ τὴν τιμὴν, εἰς ἣν πρέπει νὰ πωληθῇ τμηματικῶς ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς πόλεως τὸ καθαρὸν τοῦ βοῶς βᾶρος.

Ἐκαστος θὰ ἐνόμιζεν ὅτι κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ὑπολογισμῶν ἀρκεῖ νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἀστυνομικὴ διατίμησις, ὅπως φέρῃ τὴν ἀγορὰν τῶν κρεάτων εἰς καλὴν τάξιν. Ἐάν συμβουλευθῶμεν τὴν Ἀθηναϊκὴν πρακτικὴν, ἐνδεικτικὴ εἶναι ἡ τελευταία διατίμησις τῆς κρεωπωλίας αὐτῆς. Δὲν ἐρευνῶ ἂν προηγήθησαν αἱ ἐκτεθεῖσαι ἐρευναι. Ἀντιγράφω ἀπλῶς τὰ ληφθέντα μέτρα.

Ἀρνία καὶ ἐρίφια (ἀνευ ἐντοσθίων) δρ. 4, 30 ἢ ὀκὰ
Πρόβατα ἄρρενα, εὐνοῦχα καὶ θήλεα » 4, 30 »

Βόες ἄρρενες καὶ θήλειες (στεῖραι) δρ. 4, 60 ἢ ὀκὰ
Τράγοι ἄρρενες καὶ εὐνοῦχοι » 4, 30 »
Αἰγες στεῖραι » 4, 00 »

Καὶ ὅμως οἱ γνωρίζοντες ὅπως οὖν τὴν ποικιλίαν τῶν καθ' ἕκαστον μέρος τοῦ ζώου κρεατίνων ποιότητων δύνανται νὰ ὁμολογήσωσι τὴν ἰσχυρότητα τῆς τοιαύτης διατιμῆσεως. Ἡ ἐν Παρισίοις κρεωπωλία ἐπιγινώσκει 16 τεμαχίων ποιότη-
τας ἐπὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βοῶς, πρὸς ἐκάστην τῶν ὁποίων ὑπάρχει διάφορος τιμὴ. Ἀνάγκη τοιοῦτοτρόπως ἵνα ἡ δια-
τίμησις ἀποταθῇ οὐχὶ ἀπλῶς εἰς τὸ βᾶρος τοῦ κρέατος ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ποιότητα αὐτοῦ. Ἀνεξαρτήτως δὲ τοῦ κρέατος τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ὅπερ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ κλασσικῇ τῶν κρεωπωλικῶν διατιμῆσεων χώρᾳ τῆς Γαλ-
λίας ἀφίνεται ἀδιατίμητον, πρέπει διὰ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ ζώου νὰ κατασκευασθῇ κλίμαξ τιμῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πλήρης. Ὡς δεῖγμα ἀρκεῖ ἡ ἐν Ηαντε ἐπομένῃ ἱκα-
νῶς περιεκτικὴ διατίμησις.

Β ο ὕ ς· ράχις φρ. 2, 40 τὸ χιλιόγραμ.
» τὰ πρὸς τὴν οὐρὰν » 2, 00 »
» πρῶται πλευραὶ » 4, 80 »
» ὄμοι » 4, 50 »
» στήθος, κάτω πλευραὶ » 4, 30 »
» λαιμὸς, κνήμαι » 4, 40 »
Μ ὀ σ χ ο ς· πλευραὶ, ὀπίσθια, νεφρὰ » 2, 30 »
» στήθος, κάτω πλευραὶ,
» ὄμοι » 4, 40 »
» λαιμὸς, κνήμαι » 4, 40 »
Π ρ ὀ β α τ ο ν, μηρὸς, πλευραὶ » 2, 30 »
» ἰσχία, ὄμοι » 4, 70 »
» λαιμὸς, στήθος » 4, 40 »

Βεβαίως ἐνώπιον τοιαύτης διατιμητικῆς ποικιλίας τὰ κοινὰ μέσα τῶν ἡμετέρων ἀστυνομικῶν εἰδήσεων εἶναι ὑπὲρ πολὺ ἰσχνά. Σημεῖον ὅτι ἀπαιτεῖται τελειότερος ὀργανισ-
μὸς τοῦ ἀγορανομικοῦ σώματος καὶ ὅτι αἱ παρεκβάσεις

ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀρχῆς τῆς ἐλευθέρας βιομηχανίας δὲν εἶναι διὰ μόνα τὰ βαλάντια τοῦ πωλητοῦ ἢ τοῦ ἀγοραστοῦ ὀδυνηραί, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ κοινὸν τοῦ δημοσίου θησαυροῦ, ὅστις, ὅσω πλειότερον ἐκτρέπεται τοῦ κυρίου ἐν τῇ κοινωνίᾳ σκοποῦ του τόσῳ πλείοτερα δημιουργεῖ ἐντὸς ἑαυτοῦ κενά.

ΧΡΟΝΙΚΑ.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων ζητημάτων, τὰ ὅποια διαιροῦσι τὴν Εὐρώπην, τὸ πολεμικὸν φαίνεται ὅτι ὀριστικῶς, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, ὑπεχώρησεν ἐνώπιον τοῦ οἰκονομικοῦ. Οὐχὶ ὅτι ἔλλειψαν οἱ πειρασμοὶ τοῦ στρατιωτικοῦ κόμματος, ἀλλὰ διότι πάντοτε τῆς ἐνεργείας προηγεῖται ἢ προπαρασκευῇ, οἱ δὲ καιροὶ ἄλλους νῦν θέλουσιν ἀνθρώπους καὶ ὑπὸ ἄλλων τρέφονται προσδοκιῶν.

— Αἱ οἰκονομικαὶ τῶν μεγάλων πληθυσμῶν συγκινήσεις εἰσήλθον εἰς περίοδον τινα ἐνδυσμῶν ἀξίαν ἰδιαιτέρας σημειώσεως. Τὰ σπλάγγνα τοῦ ἐργατικοῦ τῆς νεωτέρας κοινωνίας σώματος δὲν δεικνύουσι τὴν αὐτὴν ὡς ἄλλοτε πειθαρχίαν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν μεταρρυθμιστικῶν ἰδεῶν.

— Ἄφ' ἐτέρου δραστηρίως ἐργάζεται τὸ περρωτισμένον τοῦ οἰκονομικοῦ πολιτισμοῦ πνεῦμα. Ὡς δεῖγμα σημειωθήτωσαν αἱ διεθνεῖς συνενόσεις περὶ τὴν ταυτότητα τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους, εἰς ἣν ἔλαβε μέρος καὶ ἡ Ἑλλάς, ὡς καὶ περὶ τὴν ἐνότητα τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν, ἐξ ἧς καθυστέρησεν ἡ Ἑλλάς μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ὀλλανδίας.

— Ὑπὸ καθαρῶς Ἑλληνικῆν ἔποψιν ἢ πολιτικῇ, κατὰ τὸ σύνθημα, ἐπισκιάζει τὴν οἰκονομικὴν. Ἐνῶ ὁ γεωργὸς καὶ ὁ ναυτικὸς ὀργάνουσι τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν ὅπως καὶ οἱ πρόγονοι αὐτῶν, οἱ πολιτικοὶ εὐρίσκονται ἐνώπιον ἀδιακόπως ἀνανεουμένων ἀγώνων. Δὲν ἐννοῶ τοὺς ἐπ' ἐσχάτων ἐρμαφροδίτους τῆς Εὐρωπαϊκῆς δημοσιογραφίας, ἀλλὰ ἐκείνους πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ πολιτευομένη τάξις μετρᾷ πράγματι τὰς ἑαυτῆς δυνάμεις.

— Ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις αὐτῶν αἱ προσεχεῖς ἐργασίαι τοῦ ἐκλογικοῦ τῆς πολιτείας σώματος θὰ ἐξασκήσωσιν, εἴτε ἐγγύθεν εἴτε πόρρωθεν, σημαντικωτάτην ἐν τῷ ἡμετέρῳ κοινωνικῷ ὀργανισμῷ ἐπιρροήν.

Ἐν Κηφισῇ, 2 Ἰουλίου 1875.